

Átfogó értékelés

Budapest IV. kerület Újpest
2012. évi gyermekjóléti és gyermekvédelmi
tevékenységéről

Budapest, 2013. április

Bevezetés.....	3
1. Demográfiai mutatók.....	4
2. Az önkormányzat által nyújtott pénzbeli, természetbeni ellátások biztosítása.....	4
3. Az önkormányzat által biztosított személyes gondoskodást nyújtó ellátások bemutatása.....	6
3.1. Gyermekjóléti Központ.....	7
3.2. Bölcsődék.....	13
3.3. „Aranyhíd” Gyermek Átmeneti Otthona.....	17
3.4. S.O.S Krízis Alapítvány – Családok Átmeneti Otthona.....	20
3.5. Kapcsolat a jelzőrendszerrel, tagjainak tevékenysége, és tapasztalatai.....	27
3.5.1. A kerületi iskolai gyermekvédelmi munkaközösség munkája.....	27
3.5.2. Beszámoló a kerületi óvodák gyermekvédelmi munkájáról.....	31
3.5.3. Újpesti EGYMI Nevelési Tanácsadó.....	32
3.5.4. Védőnői Szolgálat.....	33
3.5.5. Családsegítő Szolgálat.....	39
4. Jegyzői hatáskörben tett gyámhatósági intézkedések.....	46
5. Gyámhivatali hatáskörben végzett hatósági tevékenység.....	49
6. A felügyeleti szervek és a működést engedélyező hatóságok ellenőrzései.....	51
7. Jövőre vonatkozó javaslatok, célok meghatározása.....	52
8. Bűnmegelőzés, kábítószer problémával kapcsolatos tevékenység.....	53
8.1. IV. kerületi Rendőrkapitányság.....	53
8.2. Gyermek, Ifjúsági és Sport Osztály.....	55
9. A települési önkormányzat és a civil szervezetek közötti együttműködés.....	56
9.1. Napraforgó Alapítvány a Sérült Gyermekekért.....	57
9.2. Drog-Stop Egyesület.....	59

Bevezetés

A gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról szóló 149/1997. (IX. 10.) Korm. rendelet 10. számú melléklete alapján a települési önkormányzat által készítendő átfogó értékelés tartalmi követelményei az alábbiak:

1. A település demográfiai mutatói, különös tekintettel a 0–18 éves korosztály adataira.
2. Az önkormányzat által nyújtott pénzbeli, természetbeni ellátások biztosítása:
  - a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők száma, a rendkívüli gyermekvédelmi támogatásban részesültek száma, kérelmezőkre vonatkozó általánosítható adatok, elutasítások száma, főbb okai, önkormányzatot terhelő kiadás nagysága,
  - egyéb, a Gyvt.-ben nem szabályozott pénzbeli vagy természetbeni juttatásokra vonatkozó adatok,
  - gyermekétkeztetés megoldásának módjai, kedvezményben részesülőkre vonatkozó statisztikai adatok.
3. Az önkormányzat által biztosított személyes gondoskodást nyújtó ellátások bemutatása:
  - gyermekjóléti szolgáltatás biztosításának módja, működésének tapasztalata (alapellátásban részesülők száma, gyermekek veszélyeztetettségének okai, szociális válsághelyzetben levő várandós anyák gondozása, családjából kiemelt gyermek szüleinek gondozása, jelzőrendszer tagjaival való együttműködés tapasztalatai),
  - gyermekek napközbeni ellátásának, gyermekek átmeneti gondozásának biztosítása, ezen ellátások igénybevétele, s az ezzel összefüggő tapasztalatok.
4. Jegyzői hatáskörben tett gyámhatósági intézkedések:
  - védelembe vettek száma, a védelembe vétel okai, felülvizsgálatok eredménye,
  - ideiglenes hatályú elhelyezések száma, okai, gyámhivatali felülvizsgálat eredménye.
5. A gyámhivatal székhelye szerinti önkormányzat által készített átfogó értékelés tartalmazza a jegyzői gyámhatósági intézkedésekre vonatkozó adatokon kívül a városi gyámhivatal hatósági intézkedéseire, feladataira vonatkozó adatokat is.
6. A felügyeleti szervek által gyámhatósági, gyermekvédelmi területen végzett szakmai ellenőrzések tapasztalatainak, továbbá a gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltató tevékenységet végzők működését engedélyező hatóság ellenőrzésének alkalmával tett megállapítások bemutatása.
7. Jövőre vonatkozó javaslatok, célok meghatározása a Gyvt. előírásai alapján (milyen ellátásokra és intézményekre lenne szükség a problémák hatékonyabb kezelése érdekében, gyermekvédelmi prevenciók elképzelések).
8. A bűnmegelőzési program főbb pontjainak bemutatása (amennyiben a településen készült ilyen program), valamint a gyermekkorú és a fiatalok bűnelkövetők számának az általuk elkövetett bűncselekmények számának, a bűnelkövetés okainak bemutatása.
9. A települési önkormányzat és a civil szervezetek közötti együttműködés keretében milyen feladatok, szolgáltatások ellátásában vesznek részt civil szervezetek (alapellátás, szakellátás, szabadidős programok, drogprevenció stb.).

1. Demográfiai mutatók

Népességi adatok

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Születés	988	974	1041	1057	1062	1078	1023	1043	934	953
Házasságkötés	655	629	646	617	552	578	429	445	537	460
Halálozás	1557	1516	1509	1470	1814	1419	1339	1343	1308	1153

A lakónépesség megoszlása

	Lakónépesség		
	Férfi	Nő	Együtt
	46400	54828	101228

Korcsoportos bontás

Korcsoport	Férfi	Nő	Együtt
0-3 éves	1984	1908	3892
4-6 éves	1561	1525	3086
7-14 éves	3471	3294	6765
15-16 éves	857	824	1681
17-18 éves	949	851	1800
19-24 éves	3344	3188	6532
Összesen	12166	11590	23756

2. Az önkormányzat által nyújtott pénzübeli, természetbeni ellátások biztosítása

Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény

A jogosultság megállapításának célja annak igazolása, hogy a gyermek szociális helyzete alapján jogosult bizonyos kedvezmények igénybevételére. Ezen kedvezmények közül a gyermekétkeztetés normatív kedvezménye, valamint a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvényben meghatározott egyszeri támogatásra való jogosultság a meghatározó.

2012. évben 1555 család, ezen belül 2531 gyermek részesült rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben. Kérelem elutasítására 126 esetben került sor. Az elutasítás indoka jellemzően az egy főre eső jövedelem jogszabályban meghatározott mértékének túllépése volt. A 2011. évhez viszonyítva 64 gyermekkel emelkedett a támogatottak száma. A támogatás megállapításának jogszabályi keretei nem változtak, a rászorulóknak számának emelkedését a családok anyagi helyzetének romlása okozta.

Étkeztetés

2012. évben az óvodás és iskoláskorú gyermekek közül összesen 13.505 fő részesült étkeztetésben, 611.139.975.-Ft értékben. Ebből óvodás korú gyermek 4.741 fő, iskoláskorú gyermek 8.764 fő volt. Az óvodás korúak közül 50%-os normatív támogatásban 772 gyermek, 100%-os normatív támogatásban 609 gyermek részesült. Az iskoláskorúak közül 50%-os normatív támogatásban 1.990 gyermek, 100%-os támogatásban 1.397 gyermek részesült.

Rendkívüli gyermekvédelmi támogatás

A képviselő-testület rendkívüli gyermekvédelmi támogatásban részesíti a gyermeket, ha a gyermeket gondozó család időszakosan létfenntartási gondokkal küzd, vagy létfenntartást veszélyeztető rendkívüli élethelyzetbe került. Elsősorban azokat a gyermekeket, illetve családokat kell rendkívüli támogatásban részesíteni, akiknek az ellátásáról más módon nem lehet gondoskodni, illetve az alkalmanként jelentkező többletkiadások miatt anyagi segítségre szorulnak.

2012. évben 463 család részesült rendkívüli gyermekvédelmi támogatásban, összesen 19.553.810.-Ft összegben. Az alkalmanként megállapított támogatás összege 10.000.-Ft-tól 28.500.-Ft-ig terjedt. Kérelem elutasítására 10 alkalommal került sor.

A rendkívüli gyermekvédelmi támogatást kérők jelentős hányada - az előző évekhez hasonlóan- a gyermek iskolai kiadásainak csökkentéséhez kértek segítséget. A kérelmek száma a beiskolázást megelőző időszakban, illetve az iskola által szervezett táborokra történő befizetések időszakában látványosan megemelkedett. A kérelmekben jellemző indokként szerepelt továbbá az élelmezés és a gyermekek ruházkodása, valamint a gyógyszerköltségek. Az igénylők között továbbra is jellemzően magas a gyermeküket egyedül nevelő szülők száma. Az átmeneti segélyben részesülő, gyermekes családok szinte kivétel nélkül rendkívüli gyermekvédelmi támogatást is igényelnek megélhetési problémáik enyhítése miatt.

Átmeneti segély

Önkormányzati rendeletünk értelmében – az egyéb feltételek fennállása esetén – átmeneti segély annak a személynek nyújtható, akinek a családjában az egy főre jutó havi nettó jövedelem nem haladja meg

- a) egyedül élő személy esetében a nyugdíjminimum 200%-át,
- b) 2 fős család esetében a nyugdíjminimum 160%-át,
- c) 3 fős család esetében a nyugdíjminimum 130%-át,
- d) 4 fős család esetében a nyugdíjminimum 110%-át,
- e) 5 vagy ennél több fős család esetében a nyugdíjminimum 100%-át,
- f) ha a kérelmező fogyatékos személy vagy a kérelmező családjában fogyatékos személy él, továbbá, ha a kérelmező vagy házastársa, illetve élettársa időskorúak járadékában részesül, az a-e pontokban meghatározott jövedelemhatár a nyugdíjminimum 20%-ával emelkedik.

Az átmeneti segély egyszeri összege nem lehet kevesebb 500.-Ft-nál, azonban az egy család részére évente megállapítható átmeneti segélyek együttes összege

- a) amennyiben a családban fogyatékos személy él, nem haladhatja meg a nyugdíjminimum 300%-át,
- b) amennyiben a családban, házasságban vagy élettársi kapcsolatban élő, időskorúak járadékában részesülő személy él, nem haladhatja meg a nyugdíjminimum 490%-át,

- c) a 75 évesnél fiatalabb és egyedül élő időskorúak járadékában részesülő személy esetén nem haladhatja meg a nyugdíjminimum 310%-át,
- d) az a)-c) pontban nem említett esetekben nem haladhatja meg a nyugdíjminimum 250%-át.

A fenti keretösszeget meghaladó mértékű átmeneti segélykérelem elbírálásáról a Népjóléti és Lakásügyi Bizottság dönt.

2012. évben 128.551.983.-Ft összegben folyósított Önkormányzatunk átmeneti segélyt 3750 személy részére. Ügyfeleink az év során több alkalommal is kérelmezheték az átmeneti segély megállapítását. A kérelmek száma 10.774 db volt. Kérelem elutasítására 587 esetben került sor. Az elutasító döntések indoka jellemzően az egy főre eső jövedelem jogszabály által meghatározott mértékének túllépése volt.

Óvodáztatási támogatás

Erre az ellátási formára 2012. évben 1.610.000.-Ft került kifizetésre 70 család részére, összesen 126 gyermekre tekintettel. Kérelem elutasítására 8 esetben került sor.

Gyermek születéséhez kapcsolódó támogatás

Önkormányzati rendeletünk értelmében gyermek születéséhez kapcsolódó támogatás állapítható meg azon 2011. szeptember 1. napján, vagy azt követően született, újpesti lakóhellyel rendelkező gyermek után, akinek

- a) legalább az egyik szülője a gyermek születését megelőzően egy éve folyamatosan bejelentett újpesti lakóhellyel rendelkezik és életvitelszerűen itt is él, valamint
- b) a családjában az egy főre eső havi jövedelem nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének a háromszorosát.

A gyermek születéséhez kapcsolódó támogatás összege gyermekenként egyszeri 20.000.- Ft. 2012. évben 168 család, ezen belül 173 gyermek részesült összesen 3.460.000.-Ft összegben gyermek születéséhez kapcsolódó támogatásban. Elutasításra 8 esetben került sor.

Újpesti Babaköszöntő Program

A program azon újpesti lakóhellyel rendelkező gyermekek neveléséhez kíván hozzájárulni, akik

- a) 2012. január 1. napján vagy azt követően születtek, és
- b) legalább az egyik szülőjük a gyermek születését megelőzően egy éve folyamatosan bejelentett újpesti lakóhellyel rendelkezik és életvitelszerűen itt is él.

A támogatás formája egyszeri 10.000.-Ft értékű támogatási csomag, amely gyermekruházatot, babaápolási szereket és más, a gyermek gondozását segítő tárgyakat tartalmaz.

2012. évben 532 család, 546 gyermeke részesült ajándékcsomagban, összesen 5.460.000.-Ft értékben.

A szociális ellátás területén, ellátási formától függetlenül, évről évre megegyeznek a támogatást kiváltó okok. Visszatérő probléma a munkanélküliség, az alacsony jövedelem, a lakhatással összefüggő hátralek, a szülők alkoholfogyasztásával összefüggésben jelentkező időszakos vagy tartós pénzhiány. Több esetben a rendkívüli gyermekvédelmi támogatás iránti kérelmek háttérben, a kifizetetlen számlák rendezésére tett kísérlet húzódik meg.

Sajnálatos probléma, hogy a megemelkedett gyógyszerköltségek kifizetése sem megoldott az alacsony jövedelemmel rendelkező családoknál. A tartósan beteg gyermekkel kapcsolatos

többletkiadást, vagy az időszakosan jelentkező, esetleg több családtagot érintő gyógyszerköltséget képtelenek önerőből rendezni. Általános tapasztalat, hogy a kérelmezők a különböző támogatási formákat jellegüktől függetlenül, mint rendszeres bevételt kezelik. Az egyes eseti ellátásokat is havi rendszerességgel igénylik. A segélyek egyes családok esetében kizárólagos bevételi forrást jelentenek, mely a megélhetésüket nem biztosítja. A különböző állami és önkormányzati ellátások, támogatások bizonyos esetekben jelentős összegként jelennek meg, de csak hozzájárulást jelenthetnek az alacsonyabb keresettel rendelkező családok részére.

Szemponatok a gyermekvédelmi rendszer éves működésének értékeléséhez

A Gyermekjóléti Központ és a Szociális Osztály kapcsolata nem tekinthető rendszeresnek, mely az egységek feladatellátásának különbözőségéből adódik. A Szociális Osztály döntően nagykorú ügyfelekkel foglalkozik, és anyagi problémák oldásában igyekszik segítséget nyújtani. Azonban előfordulhat a fentiekben túlmutató probléma is, melynek megoldásában a jelzőrendszer valamelyik résztvevőjének közreműködése szükséges. Ezekben az esetekben kölcsönös a kapcsolatfelvétel, mely egy adott ügy hatékony megoldására irányul.

Rendszeres a munkakapcsolat a Családsegítő Szolgálat és a Szociális Osztály között. Közös felület a rendszeres szociális segélyben, valamint az adósságkezelésben részesülő ügyfelekről történő gondoskodás. A két egység közötti munkakapcsolat megfelelő.

3. Az önkormányzat által biztosított személyes gondoskodást nyújtó ellátások bemutatása

Az Önkormányzat a gyermekek védelmét az alább felsorolt, személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások keretében biztosítja:

- a) a gyermekjóléti szolgáltatás keretében gyermekjóléti központot működtet,
- b) a gyermekek napközbeni ellátása körében bölcsődét üzemeltet,
- c) a gyermekek átmeneti gondozása keretében a gyermekek és családok átmeneti otthonában történő elhelyezését biztosítja.

3.1. Gyermekjóléti Központ

A 2012-es év is sok munkával indult a Gyermekjóléti Központ munkatársai számára, az egy családgondozóra jutó magas esetszám továbbra is megmaradt.

Személyi feltételek, létszám 2012. december 31-én

- 1 fő csoportvezető
- 10 fő általános családgondozó
- 1 fő kórházi szociális munkás
- 2 fő utcai szociális munkás
- 3 fő fejlesztőpedagógiai tanácsadó
- 3 fő családgondozó asszisztens
- 2 fő pszichológus (1 vállalkozói szerződéssel, a Családsegítő Szolgálattal közös ügyeleti időben; 1 részmunkaidőben, heti 30 órában az „Aranyhíd” Gyermek Átmeneti Otthonával osztott munkaidőben)
- 1 fő jogász vállalkozói szerződéssel, a Családsegítő Szolgálattal közös ügyeleti időben (Feltöltetlen státusz a Gyermekjóléti Központnál: 1 fő határozatlan idejű.)

A jogszabály által meghatározott, kötelezően ellátandó feladatok

A Gyermekjóléti Központ a Gyermekvédelmi törvény értelmében szolgáltatási, szervezési és gondozási feladatot lát el. Ezen belül a gyermekjóléti szolgáltatás olyan, a gyermek érdekeit védő speciális, személyes, szociális szolgáltatás, amely a szociális munka módszereinek és eszközeinek felhasználásával szolgálja a gyermek testi és lelki egészségének, családban történő nevelkedésének elősegítését, a gyermek veszélyeztettségének megelőzését, a kialakult veszélyeztettség megszüntetését, illetve a családjából kiemelt gyermek visszahelyezését. Ennek érdekében családgondozást és utógondozást biztosít, továbbá ellátja a válsághelyzetben lévő várandós anyák támogatását, a jelzőrendszer működtetését.

Szervezés

- A gyermekjóléti szolgáltatás feladata a gyermek veszélyeztettségének megelőzése érdekében a veszélyeztettséget észlelő és jelző rendszer működtetése, a nem állami szervek, valamint magánszemélyek részvételének elősegítése a megelőző rendszerben, azaz a gyermekekkel kapcsolatban lévő intézmények, emberek információs hálózatának kialakítása
- Esetkonferencia tartása a jogszabályban meghatározott intézmények közreműködésével
- Helyi kulturális, szabadidős programokat szervező intézményekkel, civil szervezetekkel való együttműködés

Szolgáltatás

A családtervezési, a pszichológiai, a nevelési, az egészségügyi, a mentálhigiénés és a káros szenvedélyek megelőzését célzó tanácsadás vagy az ezekhez való hozzájutás megszervezése. Ezen belül:

- Fejlesztőpedagógiai tanácsadás keretében fejlesztés, korrepetálás
- Pszichológiai tanácsadás
- Jogi tanácsadás
- Szabadidős programok szervezése, vezetése
- Speciális szolgáltatások: utcai szociális munka, kórházi szociális munka, kapcsolattartási ügyelet, készenléti szolgálat
- a gyermeki jogokról és a gyermek fejlődését biztosító támogatásokról való tájékoztatás, a támogatásokhoz való hozzájutás segítése.

Gondozás

- a veszélyeztettséget előidéző okok feltárása és ezek megoldására javaslat készítése,
- Családgondozás és utógondozás ellátása,
- Információnyújtás, tanácsadás, segítő beszélgetés
- Felkérésre környezettanulmány készítése
- Hivatalos ügyek intézésében segítségnyújtás
- Közvetítés más szolgáltató felé

A családgondozás, mint alaptevékenység a családgondozó által végzett azon tevékenységek összessége, amely önkéntes, vagy hatóság általi együttműködésre kötelezés alapján a család életvitelének folyamatos követésére irányul.

A tevékenység végzése során magában foglalja az ügyféllel és környezetével való folyamatos kapcsolattartást (az intézményben, családlátogatás keretében, más helyszínen), a segítő beszélgetéseket, ügyintézés, a segítő kapcsolat kiszélesítését más szakember (pszichológus, jogász, fejlesztőpedagógus) bevonásával, kapcsolattartást más szervvel, intézménnyel.

Minden esetben nagyfokú adminisztrációs kötelezettséget ír elő a Gyermekvédelmi törvény, amely a gyermekeink védelmében adatlapok kitöltését teszi kötelezővé, amelyeket elektronikus és nyomtatott formában kötelező tárolni és továbbítani. Valamint a Központi Elektronikus Nyilvántartási Rendszer (KENYSZI) adatszolgáltatási kötelezettséget ír elő, mely napi forgalmi, illetve tevékenység adminisztrációt, lejelentést foglal magában. Ennek elmulasztása finanszírozási- és jogkövetkezményt von maga után.

A családgondozás kimenetele több változótól függ. jelenleg elmondható, hogy az összetett feladatok kapcsán az esetek családgondozása alapvetően 1-1,5 éves intervallumot is felölel, egyes esetekben ezt meghaladja.

A meglévő esetek nagy számban hatósági, vagy jelzőrendszeri megkeresésre, jelzésre indulnak. Ilyen esetben a hatósági határidők (2004. évi CXL. tv. alapján: 8/10/15 napos) is megkötik a családgondozói munkát, s ez fokozza a terheltséget.

A Gyermekjóléti Központ egyik fontos feladata a prevenciós jellegű szabadidős programok szervezése. Ezek száma évről évre csökken, gazdasági okok miatt. Tartósan, immár két éve részt veszünk az Önkormányzati szabadidős programok megszervezésében a Foci-kupa, az Egészségnap stb. által. A nyári tábor az Önkormányzat pályázatán támogatást nyert, így ez a szabadidős tevékenység jelentős támogatással valósulhatott meg.

A családgondozók mellett fejlesztőpedagógiai tanácsadók, pszichológusok és jogász is dolgozik a Gyermekjóléti Központban.

A fejlesztőpedagógiai tanácsadók, pszichológusok nagyon nehéz körülmények közt végzik munkájukat, mivel intézményünkben nincs elegendő megfelelő helyiség a számukra és nagyon szűkös az eszközkészletük (fejlesztő eszközök, szűrésre, mérésre alkalmazott eszközök).

Speciális szolgáltatások

Utcai szociális munka

Az utcai szociális munkások feladata, hogy azokkal a gyermekekkel felvesyék a kapcsolatot, akik szabadidejük jelentős részét az utcán töltik.

Csoportfoglalkozások a Rózsa utcai klubban voltak, melyek hetente 3 alkalommal nyújtanak lehetőséget a szabadidő értelmes eltöltésére, ezzel nagy szerepet töltenek be az elsődleges prevencióban. Emellett 2 hetente az „Aranyhíd” Gyermek Átmeneti Otthonában kézműves foglalkozást tartanak az utcai szociális munkások. Ellátás és felügyelet nélkül maradó gyermek felkutatására sajnos idő- és munkaerő hiányában kevés volt a lehetőség. A szolgáltatást ez irányban vált szükségessé fejleszteni, így 2013-tól egy fő utcai szociális munkás kollégával bővült a team.

Kórházi szociális munka

Az kórházi szociális munkás feladata, hogy segítése a szülészeti-nőgyógyászati osztályon a szociális válsághelyzetben lévő anyát és gyermekét, gyermekosztályon a gyermekelhanyagolás és bántalmazás észlelése esetén intézkedést kezdeményezzen.

A kórházi szociális munkát végző családgondozó, nem lévén a kerületben gyermekkórház, ugyanazt a munkát végzi, mint az általános gyermekvédelmi munkát végző családgondozók, de kizárólagosan ő fogadja az egészségügyi intézményekből érkező jelzéseket, valamint feladata, hogy a budapesti gyermekkórházak szociális munkásaival tartsa a kapcsolatot. Ügyeletet nem tart egyik egészségügyi intézményben sem.

Kapcsolattartási ügyelet

A kapcsolattartási ügyelet célja a gyermek és a kapcsolattartásra jogosult szülő vagy más hozzátartozó számára a találkozásra, együttlétre alkalmas semleges hely biztosítása, konfliktuskezelő, segítő szolgáltatás nyújtása, továbbá az érintettek kérésére, illetőleg a gyámhivatal kezdeményezésére gyermekvédelmi közvetítői eljárás (mediáció) biztosítása, melynek célja a felek közötti konfliktusok feloldásának segítése, közöttük a megállapodás létrehozása, és annak mindkét fél részéről történő betartása.

Erre a szolgáltatásra egyre nagyobb az igény, viszont hely és munkaerő hiányában jelenleg nem tudunk több kapcsolattartási ügyet vállalni. Jelenleg két mediátori végzettséggel rendelkező, valamint két fő mediátori képesítés nélkül végzi ezt a munkát.

Készenléti Szolgálat

A Készenléti Szolgálat célja a Gyermekjóléti Központ nyitvatartási idején túl felmerülő krízishelyzetekben történő azonnali segítség, tanácsadás vagy tájékoztatás nyújtása. Ezt a feladatot a Gyermekjóléti Központ családgondozói látják el heti váltásban. Évente átlagosan 2-3 hetet teljesít egy családgondozó, úgy, hogy az ügyelet megkezdése előtt, illetve az ügyelet végeztével másnap az ügyeletes teljes munkaidőben látja el szakmai tevékenységét.

Tárgyi feltételek, technikai felszereltség

A Gyermekjóléti Központ 3 munkaszobával, 2 interjú szobával, 1 csoportszobával, 1 pszichológusi szobával, 1 vezetői szobával és ügyfélfogadó helyiséggel, valamint mosdókkal rendelkezik.

A Központ mindennapi tevékenységéhez elengedhetetlen, hogy a családgondozók munkájuk végzése közben számítógépekhez hozzáférjenek és azokat használják.

Számítógépek száma a jelenlegi létszámhoz, valamint az adminisztratív követelményekhez képest viszonyítva alacsony. Jelenleg 7 db működő számítógép és 1 db működő nyomtató áll rendelkezésre, valamint a munkaszobák számítógépei vannak rákötve a fénymásoló gépre.

Az adminisztrációs munka javítása, a napi lejelentések, illetve a törvényi kötelezettségek teljesítése érdekében több számítógépre lenne szükségünk. A megbeszélések, az esetkonferenciák és jelzőrendszeri megbeszélések és konferenciákon való hivatalos feljegyzés valamint jegyzőkönyv vezetési kötelezettség miatt indokolt lenne 1 db laptop beszerzése a Gyermekjóléti Központ számára, mely helyiségenként mobilizálható lenne.

A 2011. évi CVI. törvénynek, valamint a hozzá kapcsolódó végrehajtási rendelet módosításainak értelmében 2011. július 27-ével, illetve 2012. január 1-jével módosultak a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (a továbbiakban: Szt.), valamint a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (a továbbiakban: Gyvt.) egyes rendelkezései megváltoztak. Annak érdekében, hogy a gyermekjóléti alapellátások és a gyermekvédelmi szakellátások vonatkozásában is rendelkezésre álljon egy, a szolgáltatások igénybevétele és finanszírozása szempontjából releváns, naprakész, országosan egységes információs bázis, a módosítás a személyes gondoskodásban részesülő személyek elektronikus, valamint TAJ alapú nyilvántartásának bevezetését irányozta, illetve írta elő a gyermekjóléti alapellátások és a gyermekvédelmi szakellátások esetében is.

A fenti jogszabályváltozás miatt a Központ számítógépes állományát sürgősen bővíteni, fejleszteni, korszerűsíteni kellene, tekintettel arra, hogy 2012. július 1-től a napi lejelentések teljesítésének normatív finanszírozási és jogkövetkezménye van.

A Központ sajnos lassan „kinövi” az Intézmény adta lehetőségeket helyiségek vonatkozásában. Az Intézmény 1 csoportszobája a szakemberi állományhoz valamint az ellátotti létszámhoz viszonyítva már kevés. Ezen helyiségen osztozik foglalkozások tekintetében az intézmény 3 fő fejlesztőpedagógiai tanácsadója, 1 fő főállású, valamint 1 fő szerződéses pszichológusa. Mivel ez az egy helyiség a tanácsadások miatt folyamatosan foglalt, nem tud már teret biztosítani a különböző preventív foglalkozások (gyermek, szülő csoportok stb.) megtervezéséhez, megszervezéséhez. Ezekre azonban egyre nagyobb az igény a jelzőrendszer tagjai részéről.

Statisztikai adatok általános- és a kórházi szociális munkában 2012.december 31-én

Gondozott gyermekek száma	766
Gondozott gyermekek családjainak a száma	569
Alapellátásban gondozott gyermekek száma	591
Alapellátásban gondozott gyermekek családjainak a száma	444
Védelembe vett gyermekek száma	71
Védelembe vett gyermekek családjainak a száma	50
Gyermekek átmeneti otthonába elhelyezett gyermekek száma	42
Szakellátásban élő gyermekek száma	100
Szakellátásban élő gyermekek családjainak a száma	71
Utógondozott gyermekek száma	4
Utógondozott gyermekek családjainak a száma	4

2012. január 1-től 2012. december 31-ig a Gyermejkölési Központnál megforduló összes nyilvántartásba vett gondozottak adatai (halmozott adatok):

Kliens/gyermek összesen	5722
Családok száma összesen	4041
2011-ben újonnan regisztrált gyermekek száma	949
Válsághelyzetben lévő várandós anyát	23

A családgondozók leterheltsége magas, hasonlóan az előző év időszakához képest. A jogszabályban meghatározottak szerint 1 fő családgondozó esetében a gondozotti létszám nem haladhatja meg a 45 gyermeket, illetve a 25 családot. Azonban jelenleg az 1 fő családgondozóra jutó esetek száma átlagosan kb. 75 gyermek/hónap (1,7 szerese a törvény által megengedettnek), illetve kb. 57 család/hónap (több mint kétszerese a törvény által megengedettnek).

A Gyermejkölési Központnál gondozott kliensek főbb problématiszai (halmozott adat)

Probléma típus	Esetszám 2010. jan. 1-től dec. 31-ig	Esetszám 2011. jan. 1-től dec. 31-ig	Esetszám 2012. jan. 1-től dec. 31-ig
Gyermekevelési problémák	1846	1942	2077
Gyermekek különféle magatartási, pszichológiai és teljesítményzavar, beilleszkedési nehézségei	1856	2036	2178

Családi konfliktusok	1337	1234	1320
Szülők, család életviteléből fakadó konfliktusok, problémák,	1002	1356	1480
Tankötelezettség mulasztás	876	1195	1054
Anyagi nehézségek	922	1127	1164
Lakhatási nehézségek	818	884	903
Szülői elhanyagolás	357	449	585
Családon belüli bántalmazás	247	216	166

Intézkedések és tevékenységek a Gyermekjóléti Központ munkájában (halmazott adat)

Intézkedések és tevékenységek tartalma	Esetszám 2010. jan. 1-től dec. 31-ig	Esetszám 2011. jan. 1-től dec. 31-ig	Esetszám 2012. jan. 1-től dec. 31-ig
Információnyújtás	2985	3127	4055
Segítségnyújtás hivatalos ügyek intézésében	995	1244	889
Tanácsadás és segítő beszélgetés	3553	3961	4559
Alapellátásba vétel	251	339	523
Új védelembe vételi tárgyalás	96	98	103
Újonnan védelembe vettek száma	58	57	65
Javaslat ideiglenes hatályú elhelyezésre	35	35	22
Szakellátásba kerültek száma	23	16	14
Örökbefogadással kapcsolatos intézkedés	9	4	2
Esetmegbeszélés	175	257	470
Esetkonferencia	14	37	39
Szolgáltatás nyújtása helyben (telefonálási lehetőség, fénymásolás stb.)	51	74	275
Szolgáltatás közvetítése intézményen belül (Jogi, pszichológiai és fejlesztő pedagógiai tanácsadás)	147	162	254

Szolgáltatás/alkalom a Gyermekjóléti Központ munkájában 2012. január 1-től 2012. december 31-ig (halmazott adat)

Intézkedések és tevékenységek tartalma	Esetszám 2010. jan. 1-től dec. 31-ig	Esetszám 2011. jan. 1-től dec. 31-ig	Esetszám 2012. jan. 1-től dec. 31-ig
Fénymásolás	130	94	136
Telefonálási lehetőség biztosítása	96	88	139
Pszichológiai tanácsadás	226	447	447
Fejlesztő pedagógiai tanácsadás	863	863	1791
Szabadidős tevékenység	20	9	16

Az „Aranyhíd” Gyermek Átmeneti Otthonában az idei évben 42 újpesti illetékességű gyermek elhelyezése történt meg.

Statisztikai adatok az utcai szociális munkában

Az idei évet két utcai szociális munkás kollégával kezdték meg. A Rózsa u. 8. szám alatti telephelyen folytatták a klubfoglalkozásokat. 2012-ben 132 foglalkozáson 1039 gyermekkel (halmozott adat) foglalkoztak. Ez átlagosan 8 gyermeket jelent foglalkozásonként. Szervezett program klubon kívül rendszeresen voltak. Kéthetente csütörtökön „utcáznak” a kollégák. Ilyenkor az utcán csellengő gyerekeket igyekeznek felkutatni, s számukra értelmes szabadidő eltöltési alternatívát felajánlani.

Kéthetente csütörtökönként (váltásban az „utcázással”) az „Aranyhíd” Gyermek Átmeneti Otthonában kézműves foglalkozásokat is tartanak. A 2012-es évben 23 alkalommal.

Kapcsolattartási ügyelet

A Gyermekjóléti Központban 2012. január 1-től december 31-ig kapcsolatügyeletet igénybe vevő családok száma: 15 család.

Jelenleg a szolgáltatást igénybe vevő családok száma (2012. december 31-i adat): 8 család.

Jelenleg a szolgáltatásnyújtásban résztvevő munkatársak száma: 4 fő.

Készenléti Szolgálat

2012. január 1-től december 31. között érkezett krízishívások száma: 5 db.

2012. január 1-től december 31-ig egy családgondozóra átlagosan 2-3 hét készenléti szolgálat jutott.

Ellenőrzések

2012-ben ISO audit keretén belül ellenőrizték Központunkat és mindent rendben találtak.

Szabadidős, prevenciós feladatok

A központ látókörébe került gyermekek 2012. évben 16 alkalommal vettek részt szabadidős programokon. Szerveztek kirándulást a Farkas erdőbe, több alkalommal vehettek részt a gyerekek felajánlás útján ingyenesen bábszínházi, illetve színházi előadásokon, valamint strandoláson.

Részt vehettek a rászoruló gyermekek szezonális (farsang, gyermeknap, foci kupa, mikulás ünnepség, karácsonyi ünnepség) és egyéb (Help Protrait, OTP lovas kupa, mozi és színházlátogatás stb.) rendezvényeken.

Az utcai szociális munkások 2012. évben 23 alkalommal 183 gyermeknek (halmozott adat) biztosítottak kézműves foglalkozási lehetőséget az „Aranyhíd” Gyermek Átmeneti Otthonában.

2012-ben két nyári tábor megszervezésére, lebonyolítására vállalkoztak. A visegrádi tábor 2012. június 22-26. között valósult meg. Ezen a táborozás alkalmával 15 hátrányos helyzetű, speciális nevelési igényű gyermek számára tudunk „nyaralási” lehetőséget biztosítani. A tábor az EU Tender Consulting Kft. adományából valósulhatott meg.

A kemencei tábor 2012. augusztus 6-12. között valósult meg az önkormányzati pályázatnak és támogatásának köszönhetően. Ezen táborozás alkalmával 20 hátrányos helyzetű, speciális nevelési igényű gyermek számára tudunk „nyaralási” lehetőséget biztosítani.

Szakmai programok, együttműködések

Jelzőrendszeri tanácskozások a kötelező 6 alkalommal megtörténtek, melyre a jelzőrendszer minden tagját meghívtuk. A jogszabály által előírt márciusi jelzőrendszeri konferenciát is sikeresen megtartották. Módszertani megbeszélés idén 3 alkalommal volt.

Továbbképzések

2012-ben eddig 6 fő vett részt képzésen.

Hallgatók fogadása szakmai gyakorlatra

Az Intézmény nyitott arra, hogy szociális szakirányú képzésben résztvevő hallgatókat fogadjon. Az idei évben 32 hallgatót fogadtak szakmai gyakorlaton, valamint 10 hallgatót egyszeri monitorozáson.

A működés törvényessége

2009. februárban a Közép-Magyarországi Regionális Államigazgatási Hivatal Szociális és Gyámhivatala a XVIII. kerületi Csibész Módszertani Gyermekjóléti Központ munkatársaival tartott ellenőrzést az Intézményben. Az ellenőrzés során felhívták a figyelmet arra, hogy 3 új család gondozó felvétele szükséges lenne az ellátotti számok alapján (melyet a jogszabályi előírások indokoltá tesznek).

3.2. Bölcsődék

A település demográfiai mutatói, különös tekintettel a 0-3 éves korosztály adataira

A Védőnői Szolgálat 2012.12.31. adatai alapján **2789 fő** 0-3 éves korú gyermek él kerületünkben az alábbi megoszlás szerint: 0-12 hó: **936**, 12-36 hó: **1853**.

Az önkormányzat által nyújtott pénzbeli, természetbeni ellátások biztosítása

Étkezési kedvezményben részesülők száma:	141 fő
- a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők, ezáltal ingyenesen étkező gyermekek száma :	59 fő
- 50%-os étkezési kedvezményben részesülő gyermekek tartós beteg gyermekek száma:	25 fő
3 vagy több gyermekes családban nevelkedő száma:	57 fő

A 2012. szeptember 1-től bevezetésre került bölcsődei gondozási díj mértéke napi 500 Ft. Az önkormányzat a Gyvt-ben és a helyi Önkormányzati rendelet értelmében, a meghatározott, egy főre eső jövedelem esetén, fizetési kedvezményt biztosít.

Gondozási díj kedvezményben részesülők száma: 518 fő. (*2012.12.31-i adatok)

A beiratottak **75%-a** különböző mértékű kedvezményre jogosult:

Gyvt. értelmében	100% kedvezmény: 107 fő
Önkormányzati Rendelet értelmében a jövedelem alapján megállapított:	
	20% kedvezmény: 10 fő
	40% kedvezmény: 21 fő
	60% kedvezmény: 52 fő
	80% kedvezmény: 41 fő
	100% kedvezmény: 287 fő

Az önkormányzat által biztosított személyes gondoskodást nyújtó ellátások bemutatása

2012-ben az Újpesti Önkormányzati Bölcsődék Intézménye részlegei 2012. 08.30-ig **728** kisgyermeknek nyújtottak napközbeni ellátást.. A szervezetileg 2012.08.31-től az Intézmény részlegeként csatlakozó **Hajló bölcsődével** a kerületben az önkormányzat által fenntartott bölcsődékben **778**, 0-3 éves korú gyermek napközbeni ellátását tudják biztosítani.

A bölcsődei férőhelyek iránti igény folyamatos.

Újpesten a napközbeni kisgyermekellátást elvben minden olyan család igénybe veheti, ahol a szülők munkavégzésük, vagy egyéb okok miatt gyermekük napközbeni ellátását nem tudják biztosítani.

A napközbeni kisgyermekellátás iránti igényt, (egy-egy esetben: **2012-ben összesen 12 fő**) a gyermek elhelyezését nem a törvényes gondviselő, hanem a Gyermekjóléti Központ, Gyámhatóság, Védőnői Szolgálat, vagy a gyermekorvos kezdeményezte. Ennek, illetve a veszélyeztetettség okai az esetek többségében összetettek.

- a család struktúrájának megváltozása, és az ezzel kapcsolatos konfliktusok hatása a gyermekre
- szülők alacsony jövedelme
- nevelési hiányosságok

Az elmúlt évben a szülők jelentős hányada a GYED lejártát követően kérte gyermeke bölcsődei elhelyezését:

- amikor a családi költségvetés nem tud egyensúlyban maradni a GYES ellátás igénybe vétele mellett.
- vagy az édesanya munkája, beosztása, vagy munkahely féltés okán, nem teszi lehetővé, hogy további időt tölthessen kisgyermeke nevelésével.

A kerületi bölcsődékben emelkedett a 2 éves gyermekek felvétele, de az 1 év körüli gyermekek száma is jelentősen megszorodott. Ennek következtében kettő, de ritkán előfordul, hogy három évet töltenek a gyermekek intézményeinkben. Ez azzal jár, hogy a szeptemberben felvehető gyermekek száma a megnövekedett kapacitás ellenére is csak korlátozottan emelkedik. Az új jelentkezőket mindig csak a három évet betöltött, óvodába menő gyermekek helyére tudják fogadni.

Újpesten 2011-ben 147 fővel, 2012-ben **99** fővel csökkent a születések száma, Az ellátott korosztály csökkenése 2012-ben tükröződik a bölcsődei férőhely igényekben. A nevelési év elején a rendelkezésre álló férőhelyek betöltését követően **55** fő kérelmező nem jutott ellátáshoz, ennek értelmében a férőhelyigények továbbra is meghaladták a meglévő férőhelyek számát.

A jelzőrendszer tagjaival való együttműködés tapasztalatai (gyermekvédelmi rendszer éves működésének értékelése)

A Gyermekjóléti Központ munkatársaival a gyermekek segítése érdekében a bölcsődei részlegvezetők, az Újpesti Önkormányzati Bölcsődék Intézményének vezetője felveszik a kapcsolatot. A kapcsolat felvételek jellemzője a kölcsönösség,

A jelzőrendszer tagjai közül a védőnőkkel, orvosokkal általában folyamatos a kapcsolattartás. Egyes bölcsődei részlegekben a védőnőkkel történő együttműködés továbbra sem kielégítő. A jelzőrendszer más tagjaival (rendőrség, gyámhivatal, szociális osztály) eseti a kapcsolattartás,

az aktuális probléma kezelése, megoldása érdekében. Az óvodákkal valamennyi bölcsődei részleg folyamatos együttműködő partneri kapcsolatot tart fenn.

A jelzési kötelezettség tekintetében a bölcsődei részleg munkatársai nem találkoztak akadályoztatással, illetve jelzés esetén derült ki, hogy a rendszerben már segítséget, ellátást kap az adott gyermek, család.

A jelzőrendszeren belüli együttműködés eseti, a folyamatok menetébe a bölcsődei szakemberek részvétele, bevonása korlátozott. A bölcsődei ellátottakat érintő esetekben munkatársaink információt csak saját kezdeményezésre kapnak.

A saját kompetencián belüli gyermekvédelmi feladatok a bölcsődékben biztosítottak. A szakemberek kapcsolatfelvétele a családokkal a kisgyermeknevelők feladatát képező családlátogatások alkalmával kezdődik el. A munkatársak a kisgyermek ellátás folyamatában ismerik meg a családokat, a családok helyzetét és a felmerülő nehézségeket.

A kerületben a bölcsődés gyermekek szociális életkörülményei tapasztalataik szerint megfelelő, ugyanakkor működési területenként változó.

- Káposztásmegyer I. területén működő bölcsődékben a szülők átlagos vagy alacsony jövedelemmel rendelkeznek, és egyre többen fordulnak az Önkormányzat Szociális Osztályához rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény kérelemmel. A gyermeküket egyedül nevelők száma növekszik. Gyakori, hogy a szülők egyike a bölcsődei ellátás ideje alatt elveszíti a munkáját.
- Káposztásmegyer II. bölcsődéjében a lakótelep és a lakópark társadalmi rétegződése eltér egymástól. A gyermekek többsége szociálisan jó körülmények között él, annak ellenére, hogy a családok lakáshitellel rendelkeznek. A bevezetésre került gondozási díjfizetés ebben a bölcsődében a legmagasabb arányú.
- Megyer kertvárosi bölcsődéiben a gyermekek szociális életkörülményei optimálisak vagy megfelelőek. Hátrányos helyzetű gyermekek nem látogatják a bölcsődéket. Egyre többen vallják magukat egyedül állónak.
- Városcsopontban a gyermekek szociális életkörülményei igen változatos képet mutatnak. A gyermekek egy része átlagos vagy annál jobb, rendezett körülmények között él. De egyre több olyan gyermek kap bölcsődei ellátást, akinek a családja szegénységben, rossz lakás és jövedelmi viszonyok között él.

Azokban a családokban ahol az életkörülmények, a szociális körülmények romlása veszélyt jelent a gyermekek fejlődésére, nevelésére a bölcsődei ellátás biztosítása a gyermekvédelem egyik hatékony formája. A gyermekorvosokkal, a védőnői hálózattal történő rendszeres, hatékony együttműködéssel a kritikus helyzetben lévő családok gyermekei (szabadkapacitás esetén) azonnal bölcsődei ellátást kaphatnak.

A bölcsődék intézményvezető, kisgyermeknevelő, részlegvezető munkatársai a jelzőrendszer, a Gyermekjóléti Központ által szervezett éves tanácskozásokon, tájékoztatókon, beszélgetéseken 2012-ben is résztvettek. A találkozások hasznosak voltak annak ellenére, hogy tapasztalataink szerint a témák leginkább az iskolás korosztály aspektusait érintették. Valamennyi munkatárs kérése: a programok időpontja a kora délutánra essen, hogy a részvétel ne nehezítse a bölcsődés gyermekek biztonságos és minőségi ellátását.

Hatékonyabb lenne a bölcsődei gyermekvédelmi tevékenység, ha az információk átadása, az érintettek között folyamatos lenne. Segítené az intézmények együttműködését, ha a gyermekvédelmi alapellátást több szinten igénybevevő gyermekek aktuális helyzetét ezek az intézmények kölcsönösen, és rendszeresen megosztanák egymással.

Jegyzői hatáskörben tett gyámhatósági intézkedések

Védelembe vettek száma: **1 fő**

A védelembe vétel okai:

- gyermekelhelyezés
- Rossz szociális körülmények, lakás problémák, gyermek érzelmi veszélyeztetése,

A felügyeleti szervek által végzett szakmai ellenőrzések tapasztalatai

2012 évben a Magyar Államkincstár ellenőrizte a Bölcsődék Intézménye működését. A bölcsődék egészségügyi tevékenysége feletti szakfelügyeletet a Budapest Főváros Kormányhivatal Népegészségügyi Szakigazgatási Szerv illetékes tisztii főorvosa gyakorolja, az évi két ellenőrzés valamennyi bölcsődei részlegben megtörtént.

Bp. Főv. Újbuda Önkormányzat EBI szemünk Fénye Bölcsőde és Regionális Módszertani központ – külön jogszabályban meghatározottak szerint – 2012.12.31-ig ellenőrizte a bölcsődék működését. Ellenőrzéseiről jegyzőkönyvet vett fel, amit eljuttat a bölcsődék vezetője és fenntartója felé.

Jövőre vonatkozó javaslatok, célok meghatározása a Gyvt. előírásai alapján (milyen ellátásokra és intézményekre lenne szükség a problémák hatékonyabb kezelése érdekében, gyermekvédelmi prevenciók elképzelések)

Nagyon fontos, hogy a gyermekek és családjaik problémáikhoz lehető legkorábbi időben segítséget kapjanak. A gyermek testi, értelmi, érzelmi és szociális fejlődésének segítése, a problémák korai felismerése, a szakemberek folyamatos támogatása, a gyermekekkel és a szülőkkel való közvetlen foglalkozás, hozzájárul a gyermekek fejlődésének elősegítéséhez.

Újpesten a jól működő szolgáltatások összehangolásával, egy közös szemlélettel, rendszeres együttműködéssel a szolgáltató rendszer hatékonysága növelhető, a prevenció megvalósítható. A gyermekek alapvető joga, hogy egyenlő, elérhető segítséget kapjanak fejlődésükhöz, *„képességeik, készségeik kibontakoztatásához, családban történő nevelkedésükhöz”*

Ennek értelmében a gyermekellátásoknak feladata, hogy szolgáltatásaik nyújtását egyenlő hozzáféréssel, minden gyermek életkorának és szükségleteinek a leginkább megfelelő minőségi ellátásként biztosítsák.

Az ellátórendszerek kapcsolódási pontokon történő találkozásai, együttműködései a közös célok, (gyermekek, családok) segítése, annak megvalósításának gyakorlata.

Ezek a helyzetek adnak lehetőséget egymás szolgáltatásainak megismerésére, a szakemberek szakmai kiteljesedésére.

3.3. „Aranyhíd” Gyermek Átmeneti Otthona

A Gyermek Átmeneti Otthonát az 1997. évi XXXI. tv. (Gyermek védelméről és a gyámügyi igazgatásról) szerint Újpest Önkormányzata hozta létre olyan családban élő 0 – 18 éves korú gyermek befogadására teljes körű ellátással, aki nevelése átmenetileg valamilyen ok miatt családon belül nem megoldható, illetve átmenetileg ellátás és felügyelet nélkül maradtak vagy veszélyeztetett élethelyzetben vannak.

Az Otthon segítséget nyújt – a gyermekjóléti központtal együttműködve – a gyermek családjába történő visszatéréséhez.

Az „Aranyhíd” Gyermek Átmeneti Otthona egységes szakmai irányítás mellett két gyermekcsoporttal működik.

- 0 – 7 éves korú gyermek ellátása I. csoport – 12 fő
- 7 – 18 éves korú gyermek ellátása II. csoport – 12 fő

Az Otthon működésének jogi háttere

- 1997.évi XXXI. tv. (Gyermek védelméről és a gyámügyi igazgatásról)
- 15/1998. (IV.30.) NM. rendelet a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről.
- 149/1997. (IX.10.) Korm. rendelet (a gyámhatóságról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról)
- Budapest Főváros IV. kerület Újpest Képviselőtestületének 10/2002. sz. rendelete a gyermekjóléti alapellátások igénybevételéről és a fizetendő térítési díjakról
- Személyi térítési díj: Budapest Főváros IV. kerület Újpest Képviselőtestületének 23/2010. (VIII.23.) Önkormányzati rendelete.

Személyi feltételek

Az átmeneti otthon személyi feltételei a jogszabályban előírtaknak megfelelnek.

A két csoport – 12-12 fő gyermek – összesen 24 fő gyermek ellátását 13 fő felnőtt látja el.

1 fő otthonvezető

I. csoport:	2 fő nevelő
	4 fő gyermekfelügyelő
II. csoport	1 fő nevelő
	1 fő asszisztens heti 20 órában / heti 20 órában családgondozó
	4 fő gyermekfelügyelő
	1 fő pszichológiai tanácsadó heti 10 órában
	1 fő logopédus heti 10 órában

Megbízásos jogviszonyban dolgozik:

- 1 fő kézműves szakkörvezető
- 1 fő házi gyermekorvos

A főállású dolgozók szakképzettsége megfelel a törvényi előírásoknak, kivéve 2 fő gyermekfelügyelőt, akik a szakképzettséget ezután fogják megszerezni. 2012-ben a személyi feltételekben változások voltak; nyugdíjazás, kedvezőbb álláspályázat miatt. Ez részben nehezítette a munkavégzést, mert az új dolgozók betanulása időt vett igénybe.

Tárgyi feltételek

2011. évben az átmeneti otthon épülete felújításra került. A tetőszerkezetét kicserélték, a beázásokat megszüntették, az udvart játszótérre, kellemes környezetté alakították.

A tetőtéri szint felújítása után új bútorzatot, berendezést kapott. 2012-ben fejeződött be ez a felújítási, berendezési folyamat. A tálaló konyhába új konyhabútort kapnak, valamint a mosókonyha helyiségébe új mosógépet. Az otthon így kellemes, barátságos, minden igényt kielégítő berendezéssel ellátott környezetet biztosít az itt élő gyermekek számára.

Szakmai, tartalmi munkánk:

Fő feladatink voltak 2012-ben is a:

- a) tanulmányi munka
- b) szabadidős tevékenység
- c) nevelési feladatok
- d) gondozási feladatok

a) Tanulmányi munka:

Az iskolákkal szoros kapcsolatot tartanak; a gyerekek iskolai munkáját napi szinten figyelemmel kísérik. Ez azért is fontos, mert a hozzájuk érkező gyerekek nagyon-nagyon lemaradással, hiánnyal érkeznek. Az évisméltések, túlkorosság nagyon gyakori. A 6-8 tantárgyból bukott gyereket, aki még tanulni sem tanult meg, megfelelő szintre hozni komoly feladat. Az állandó figyelemmel kísérés, a napirend és a rendszeres foglalkozás segíti a tanulásukat.

b) Nevelési feladatok:

Az átmeneti otthonba érkező gyerekek családjukban nem tanulták meg, nem vált szokássá az alapvető viselkedési kultúra. Nevelési feladataik így a közösségben komoly erőfeszítést igényel. A szokásrendek kialakítása, a megfelelő viselkedés elsajátítása a feladatuk. Ezt a munkát a szülőkkel közösen kell, hogy végezzék, ugyanis a szülők felügyeleti joga tovább él. Így nemcsak a gyermeknél kell a normákat kialakítani, hanem a szülőknél is. Ez sokszor kemény harcok árán sikerül csak.

c) Gondozási feladatok:

A gyerekeket itt kell megtanítani az alapvető higiéniai szabályokra, tisztálkodásra, a megfelelő étkezési kultúrára, a megfelelő öltözködésre. A kiscsoportnál a gondozási feladatok az elsőszámú tevékenységek. Mindkét csoportnál ez a feladat megfelelő formában működik.

d) Szabadidős tevékenység:

A 2012. évben minden héten egy alkalommal volt gyermekeik részére kézműves foglalkozás, valamint szintén heti egy alkalommal korongos szakkör. Főleg ez utóbbi foglalkozás iránt volt nagy érdeklődés a gyerekeink körében.

Az éves standard ünnepeket, mint a

- Farsangi mulatság
- Húsvéti ünnep
- Gyermeknap
- Mikulásnap ünnepség
- Karácsonyi ünnepség

közösen ünnepelték meg a kiscsoport és a nagycsoport gyermekeivel, és dolgozóival együtt.

2012 nyarán a nagycsoport gyermekeivel teljes létszámban a korábbi évekhez hasonlóan a Szelidi-tó mellett táboroztak, július 9 – 15-ig.

Fenti programokon kívül több kirándulást, illetve egyéb – az otthonon kívül – szervezett szabadidős programra is elvitték a bent lakó gyermekeiket:

- Váci kirándulásra
- Királyrétre – melyen az Otthon dolgozói is részt vettek teljes létszámban
- Szúnyog-szigetre – több alkalommal
- Városligetbe – Hősök terére
- Aquaworldbe – egészségügyi szűrővizsgálattal egybekötve
- Állatkertbe
- Veresegyházi Medvefarmra
- Hubai téri nagyjátszótérre – több alkalommal
- Római partra
- Zebegényi Tökfesztiválra
- Helytörténeti Gyűjtemény megtekintésére
- Horváth Cukrászdába – több alkalommal
- McDonaldsba – fagyizás céljából
- Augusztus 20-án az újpesti Víztoronynál rendezett rendezvényen való részvétel, majd az esti tűzijáték megtekintése
- Városligeti sétára
- Vajdahunyad-vári karácsonyi vásárra

Az Otthonon belül több alkalommal szerveztek beszélgetős Tea-délutánt is, melyen az éppen aktuális témákat beszéltek át, mint pl. anyák napja, iskolakezdés, testi higiéné fontossága, stb. A Karácsonyi ünnepség előtt mézeskalácssütést is terveztek, melynek megvalósulása kiváló eredménnyel, rendkívül jó hangulatban telt.

A gyermekek átmeneti otthonának szakmai kapcsolatrendszere

Az átmeneti otthon dolgozói munkakapcsolat keretében együttműködnek:

- a IV. kerületi Gyermekjóléti Központtal a kapcsolatuk nagyon jó, és egyre erősödő
- a XVI. és a XV. kerületi Gyermek- és Ifjúságjóléti Központokkal a kapcsolat évek óta stabil, jól kidolgozott rendszer
- a Gyámhatóság munkatársaival (Itt is jó kapcsolatok alakultak ki; segítő szakmai kapcsolatok)
- az oktatási-nevelési intézmények vezetőivel, osztályfőnökökkel, tanárokkal, gyermekvédelmi felelősökkel. Állandó szoros kapcsolat, ami sokszor sajnos nem problémamentes.
- gyermekvédelmi szakszolgálat munkatársaival

- egészségügyi ellátó hálózattal
- rendőrséggel, bírósággal, ügyészséggel
- karitatív egyházi szervezetekkel
- valamennyi gyermekvédelmi feladatot ellátó személlyel és az e területen feladatot ellátókkal.

3.4. S.O.S Krízis Alapítvány – Családok Átmeneti Otthona

Az S.O.S. Krízis Alapítvány 1997 óta a fővárosi gyermekvédelem meghatározó szereplője. Az országban elsők között hozta létre az 1997. évi XXXI. törvényben meghatározott családok átmeneti otthona szolgáltatást, melyet azóta is folyamatosan működtet. 2011. évben két önálló szakmai egységben, illetve a hozzájuk tartozó kiléptető-lakás rendszerben 88 fő – 22 család – ellátását tudták biztosítani. A Perényi Zsigmond utcai szakmai egység 40 fő, a Bíró Mihály utcai szakmai egység 25 fő befogadására alkalmas, s az átmeneti otthonokhoz szervesen kapcsolódó külső lakásokban (Budapest IV., XIII. és III. kerületében) további 23 fő ellátására van lehetőség.

2008. évig kizárólag fővárosi ügyfelek ellátására volt lehetőségük. Ezután fokozatosan országos befogadóképességű intézményekké alakították otthonaikat, így mostanra minden férőhelyükön fogadhatják, az ország bármely részéből érkező rászorulókat. Kiemelten foglalkoznak az ellátási szerződésünkben érintett IV., VIII. és XIII. kerületéből érkezőkkel, felvételtkor előnyben részesülnek. Ezen önkormányzatok a tőlük megvásárolt szolgáltatás segítségével biztosítják a törvényben meghatározott ellátási kötelezettségüket.

Az 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról 51.§-a a következőképp határozza meg a családok átmeneti otthona szolgáltatást: „Az otthontalanná vált szülő kérelmére a családok átmeneti otthonában együttesen helyezhető el a gyermek és szülője, valamint legfeljebb 21. életévének betöltéséig a gyermek nagykorú testvére, ha az elhelyezés hiányában lakhatásuk nem lenne biztosított, és a gyermeket emiatt el kellene választani szülőjétől, családjától.”

A családok átmeneti otthona a gyermekvédelmi alapellátás részeként befogadja tehát a szociális vagy bántalmazási krízishelyzet miatt otthontalanná váló családot, amennyiben a lakhatás megoldatlansága miatt a gyermeket el kellene választani a szüleitől.

Az átmeneti otthonban az ellátási idő 12 hónap, mely az ellátott kérésére hat hónappal, ha a családban tanköteles korú gyermek él, a már megkezdett tanév végéig hosszabbítható meg.

Szakmai állományukban szociális munkás, szociálpedagógus, szociálpolitikus, gyermek-és ifjúsági felügyelő, csecsemő-és kisgyermekgondozó, szociális gondozó és ápoló végzettségű munkatársak támogatják a jellemzően sokproblémás családokat. Igyekeznek a lehető legtöbb segítséget nyújtani mindazon akadályok leküzdéséhez, melyek a biztonságos életvitel, stabil lakhatás megteremtésében gátolják őket. A szakmai stáb része a pszichológus és a jogász is, mentálhigiénés és jogi tanácsadást nyújtva az ügyfeleknek.

Tájékoztató adatok

Engedélyezett férőhelyek száma: 88 fő

Az Intézmény szakmai egységei:

- Perényi Zsigmond utcai szakmai egység (Újpest) 40 fő
- Bíró Mihály utcai szakmai egység (Pesterzsébet) 25 fő
- Kiléptető lakások: 23 fő

A két nagy szakmai egységben kerülnek elhelyezésre azok a családok, akikről az első személyes beszélgetést követően egyértelműen bebizonyosodott, hogy jogosultak az ellátás igénybevételére (kiskorú gyermeküket maguk nevelik, szülői felügyeleti joguk él, nem rendelkeznek más lakhatási lehetőséggel, beköltözhető ingatlannal, stb.).

Az átmeneti otthonban minden család családgondozót kap, aki a beköltözést követően 24 órán belül felveszi a kapcsolatot az új családdal. A következőkben közösen feltérképezik a család erőforrásait és deficitjeit, a tapasztalatok alapján gondozási tervet készítenek, mely tartalmazza azokat a lépéseket, melyek a család helyzetének megváltoztatásához szükségesek. Rögzítésre kerülnek az intézmény által biztosított támogatások köre.

Minden, gondozásukba kerülő gyermekről egyéni gondozási-nevelési terv készül, mely a gyermek speciális igényeire, szükségleteire fókuszálva határozza meg a gondozás szükséges menetét, prioritásait.

Az átmeneti otthonokban munkatársaik, 24 órás szolgálatot adva szinte együtt élnek, az ott lakó családokkal, így valóban lehetőség van a mély segítő kapcsolat kialakítására. Amennyiben egy család az átmeneti otthonban kellően megerősödött, üresedés esetén lehetősége van külső férőhelyen történő elhelyezésre pályázni. A külső férőhely – az úgynevezett kiléptető lakások – célja kettős: egyrészt csökkenteni-megelőzni az intézményi elhelyezésből adódó hospitalizációs ártalmakat, másrészt fokozatosan felkészíteni a családot a gondozási idő letelte utáni önálló életre.

A Krízisprogram

Alapítványuk 2005 óta az ország 11 krízisközpontjának egyike. Professzionális eszközökkel segítik a családon belüli erőszak áldozatait, önálló szakmai stábbal, titkos címen lévő védett házzal. Az Országos Kríziskezelő Információs Telefonszolgálat partnereként azonnali segítséget nyújtanak a bántalmazottnak, legyen szó egyedülálló felnőtt nőről vagy férfiről, gyermekekkel menekülő felnőttől vagy teljes családról.

A krízisprogramban 30 nap az elhelyezési idő, mely egy alkalommal meghosszabbítható 30 nappal. Ennyi idő áll munkatársaik rendelkezésére a bántalmazott lakhatásának biztonságos megoldására, a szükséges ügyintézés elvégzésére. Az ellátás időtartama alatt teljes körű ellátást biztosítanak a bántalmazottnak, beleértve a ruházattal történő ellátást, utazási költségeket, étkezést, tisztálkodó szereket, stb. Munkatársaik állandó ügyeletben, 24 órán keresztül fogadják a segítségkérő hívásokat.

2012 évben több alkalommal is fogadtak IV. kerületi bántalmazottat, egyrészt a gyermekjóléti központ kérésére, más alkalommal pedig közvetlenül, a rendőrség szállította az intézménybe a segítségre szorulókat.

Az áldozatvédelmi főosztály előadói munkájukkal rendszeresen támogatják az alapítvány tevékenységét. A IV. kerületi kapitányság járőrei – ritka és nagyon átgondolt segélyhívásaik alkalmával – percekben belül a helyszínre érkeznek, hatékony segítséget nyújtva a fennálló krízisben. Kiemelten fontos ez, hiszen a szakma igen elnőiesedett, és az éjszakai ügyeletet egy fő látja el.

Az S.O.S. Krízis Alapítvány által az ellátottaknak nyújtott szolgáltatások

Szervezetük 15 éves múltja tekint vissza a gyermekvédelemben, a Gyermekvédelmi törvény megszületésével egy időben kezdték meg működésüket. A hosszú évek tapasztalatait folyamatosan beépítik ellátásukba, emellett munkatársaik korszerű és folyamatosan frissülő tudással rendelkeznek.

Szervezetük nagy hangsúlyt fektet a szolgáltatásközpontú ellátásra. Vallják, a családok átmeneti otthonainak nem a szállás nyújtása az egyetlen feladata. Munkamódszereik és eszköztáruk folyamatos bővítésével olyan, komplex, a családot egységként kezelő, de az egyéni hiátusokat is figyelembe vevő re-szocializációs rendszerben dolgoznak, melynek elsődleges feladata a család problémáját kiváltó ok megszüntetése.

A gyermekvédelmi törvény célja, hogy megvédje a gyermek családban való felnevelkedésének jogát, ha a szülő elveszíti a lakhatását, s emiatt ki kellene emelni a gyermeket a családból. A gyakorlatban tapasztalják, ügyfélkörük többsége komplex problémacsoporttal érkezik az ellátásba, így a **lakhatás elvesztése** valójában **nem az oka**, hanem a diszfunkcionális működés **tünete**.

Sajnos az utóbbi évek gazdasági és társadalmi folyamati nem kedveztek a mutatók javulásának. **Az anyagi problémák, a tartós munkanélküliség** jellemző a kliensekre, az **átmeneti ellátás gyakran életformává válik**, azaz a családok, a gondozási idő leteltével nem kerülnek ki a rendszerből, hanem csak másik CSÁO lakói lesznek.

A családban élő gyermekek – minden szankció ellenére gyakran **nem járnak rendszeresen iskolába** – vagy épp kortárs kapcsolataikat, barátaikat elveszítve, a **sokadik iskolaváltásra kényszerülnek**, gyakran egy tanéven belül is.

A cél megvalósítása érdekében minden esetben szoros team-munkában dolgoznak, bár minden családnak van önálló családgondozója, akivel a gondozási tervet egyeztetni, és közvetlenül támogatja őket a gondozási terv megvalósulásában.

Rendelkezésre álló egyéb szolgáltatások:

Családgondozás: a beköltözést követő 24 órán belül a családgondozó felveszi a kapcsolatot a családdal, megtörténik az első interjú, majd folyamatosan formálódik a gondozási terv. A családgondozó szakmai munkája során a szociális munka és a szociálpedagógia teljes eszköztárát használva támogatja a családot.

- Szociális ügyintézés: a család mindennapjaihoz kötődő szociális ügyintézés támogatása, segítése. Céljuk, hogy klienseik jártasságot szerezzenek a különböző hivatalos ügyek intézésében, így – amennyiben erre van lehetőség – elsősorban az ellátott saját maga intézi az ügyeit, családgondozói támogatással.
- Gyámhivatali ügyintézés: a családban felmerülő családjogi, gyámügyi kérdések rendezésében való segítségnyújtás – pl. gyermek családi jogállásának rendezése, szülői felügyeleti jogot érintő kérdések.
- Gyermeknevelési tanácsadás: gyermek-és ifjúsági felügyelő, illetve csecsemő-gondozó – nevelő munkatársaik rendszeresen tartanak gyermekcsoportokat az ellátott gyermekeknek, melyeken szocializációjuk, manuális készségeik fejlesztése mellett társas kapcsolataik alakításában is segítséget nyújtanak. Munkatársaik szükség szerint a gyermeket gondozó szülők rendelkezésére állnak gyermeknevelési, konfliktuskezelési tanácsadással, gyakorlati segítségnyújtással.
- Gyermekfelügyelet: az átmeneti otthonokban elhelyezett gyermekek napközbeni ellátását elsősorban a helyben rendelkezésre álló intézmények (bölcsőde, óvoda) igénybe vételével oldják meg, hozzásegítve ügyfeleiket az ellátáshoz jutáshoz. Emellett intézményen belül rendszeres gyermekcsoportok tartásával biztosítják a gyermekek felügyeletét arra az időre, amikor a szülőnek olyan elfoglaltsága akad, mely ezt indokoltá teszi (pl.: orvosi ellátás, hivatalos ügyintézés). A szülő hosszabb távú akadályoztatása esetén – pl. hosszú idejű kórházi kezelés – ha a gyermek felügyelete más módon nem megoldható, gyermekek átmeneti otthona segítségét kérik.

- Mentálhigiénés gondozás: Alapítványuk pszichológusa heti rendszerességgel tart egyéni terápiás alkalmakat az azt igénylő ügyfelek számára. Fontosnak tartjuk, hogy beköltözést követően minden klienssel felvegye a kapcsolatot a pszichológus. Ez egyrészt fontos a lakhatás elvesztése miatti trauma feldolgozásában, másrészt az ügyfelek és a pszichológus közötti bizalmi kapcsolat létrejötte szempontjából.
- Jogi tanácsadás: Szervezetük jogásza előre egyeztetett időpontban az ügyfelek és a családgondozók rendelkezésére áll. Specializált területe az áldozatvédelem, de emellett polgári jogi ügyekben, családi jogi ügyekben is igen jártas.
- Krízisellátás: kiemelten a családon belüli erőszak áldozatai számára *védelem házat* működtetnek, mely egy titkos címen lévő ingatlan. Az áldozat akár azonnal be tud kerülni a szolgáltatásba, ahogy teljes körű ellátásban részesül. A krízisprogram professzionális és speciális szaktudást igénylő feladat, melyet tapasztalt és a területen jártas munkatársaink végeznek, a szakmai stáb részeként, de attól elkülönülten.
- Szükség szerinti teljes körű ellátás: Amennyiben a családban olyan helyzet áll elő, hogy a tartásra kötelezett szülők nem tudnak gondoskodni a családban élő kiskorúak ételmezéséről, ruházkodásáról, elemi szükségleteiről, úgy a szükséghelyzet azonnali megállítása érdekében teljes körű ellátásban részesülnek a kliensek. Természetesen nem céljuk ellátottaik hospitalizálása, intézményi függőség kialakítása, így minden lehetséges eszközzel a család önfenntartási képességének visszaállítása ilyenkor a gondozási cél.
- Támogató csoportok: jelenleg 3, folyamatos, heti rendszerességgel megtartott támogató csoportot működtetnek: Álláskereső klub, Önszolgálat csoport és Jövőképfőmáló csoport. A csoportok célja a családgondozói munka során felmerülő problémákra való hatékony és gyors reagálás. A felsorolt csoportok egy része elérhető a szolgáltató rendszer bizonyos részein – pl. Gyermekjóléti szolgálat, Munkaügyi központ – de az ügyfelek szolgáltatáshoz jutása erősen akadályozott. Egyrészt jellemzően a támogató csoportok kihasználtsága maximális, tehát igen nehéz bekerülni, másrészt a nem helyben lévő csoportfoglalkozásokra való elutazás jelentősen megnehezíti a részvételt.

2013. január 31. napjáig tartott az Európai Unió által finanszírozott TÁMOP-5.3.3-10/1-2010-0002 azonosítószámú ÚTRAVALÓ programjuk, melynek célja hajléktalan emberek társadalmi re-integrációja.

A program keretén belül az alapfokú iskolai végzettséggel rendelkező ügyfelek számára **szakképzést biztosítottak**, ezzel is növelve munkaerő-piaci esélyeiket, illetve a gondozási idő letelte után – már a gyermekvédelmi ellátórendszeren kívül – **támogatott lakhatással tudták segíteni** az önálló életkezdést. Öröndetes, hogy többen is megőrizték, és még jelenleg is fenntartják azt a lakhatást, amelyet a támogatás igénybevételével teremtettek meg maguknak.

Szervezetüknél kiemelten hangsúlyos, hogy a különböző **pályázati források lehívásával** folyamatosan, minden ügyfél számára elérhetően olyan **többletszolgáltatásokat biztosítsanak**, melyek kiegészítik, megtámogatják az átmeneti otthonban végzett munkát. A normatív állami támogatásból származó finanszírozás összege nem elég ahhoz, hogy komplex szolgáltatás csomagokat megvalósítsanak, de nagy tapasztalattal rendelkező pályázati- és projektmenedzsment team dolgozik a szervezetnél, akik folyamatosan monitorozzák a megjelenő pályázati kiírásokat.

- **Kiléptető-lakás lehetősége:** Az Intézményben hosszabb-rövidebb időt eltöltött, kellően megerősödött családok számára intézményük kiléptető-lakásokat tart fent, melyek célja kettős: egyrészt minimálisra csökkenti az intézményi hospitalizációs káros hatásait, másrészt átmenetet képez a védett intézményi élet és a támasz nélküli, önálló életvitel között. A családok ez által fokozatosan visszavezethetők az önálló életvitel keretei közé, folyamatos és rendszeres, ám nem állandó támogatás biztosításával.
- **Előtakarékosság lehetősége:** Intézményeikben többségében gondozási elvárás, hogy az ellátott, lehetőségei szerint, takarékoskodjon. A védett körülmények között lehetősége van anyagi tartalék gyűjtésére, melyet kiköltözésekor egy összegben kap kézhez, ezáltal megteremtve akár egy önálló albérlet lehetőségét, akár egy lakásfelújítás költségeinek viselését. Az előtakarékoságot igény szerint az ügyfél maga kezelheti takarékbetétkönyvben, vagy az Alapítványnál letétbe helyezheti.

2012. évi ellátási adatok

A IV. kerületből felvett családok száma: 8

Teljes család: 4

Egyedül álló férfi: 1

Egyedülálló nő: 3

2012-ben 27 család felvételi igénye érkezett az Intézményhez IV. kerületi illetékességű ügyfelek részéről. Intézményünkben a felvételi eljárás az ügyfél írásos kérelme alapján indul meg, így a jelzést követően minden esetben kérjük, hogy személyesen jöjjön be kitölteni a kérelmet. A 27 felvételi jelzésből 12-öt a IV. kerületi Gyermekjóléti Központ kezdeményezett, 8 esetben az ügyfél saját maga, 4 esetben a Családsegítő Szolgálat, 3 esetben egyéb segítő (védőnő, rokon, másik kerület Gyermekjóléti Szolgálat). A 27 jelzésből 8 esetben lett konkrét elhelyezés 2012. évben. 1 esetben az ügyfél problémája megoldódott, 1 esetben nem jött be felvételi kérelmet kitölteni, 2 esetben nem jelent meg a beköltözést megelőző felvételi interjú időpontjában, 5 esetben az ügyfél nem volt elérhető a felvételi kérelmen megadott elérhetőségein, 3 eset pedig folyamatban van. 5 esetben került sor a felvételi kérelem elutasítására, melyből 1 esetben adekvátabb elhelyezést javasoltak az ügyfélnek, 1 esetben egy, már az intézményben lakó ügyféllel történő összeférhetetlenség (közeli vérrokonság, családi konfliktushelyzet) miatt nem sikerült a tényleges elhelyezés, 2 esetben pedig kezeletlen szenvedélybetegség miatt utasították el a kérelmet – az Ügyfelek mindkét esetben ittasan jelentek meg a felvételi interjún.

2012 évben az alábbiak jellemezték a IV. kerületi jelzőrendszer tagjai és a CSAO együttműködését

- Partnerként a prevenciós központ, ezen belül pedig a gyermekjóléti szolgálat jelzi és küldi a legtöbb ellátást igénylő családot.
- A tavalyi szempontok és észrevételek - a fenti számok ismeretében – idén is megállják a helyüket:
A munkatársak, a jelentkező családok és az elvégzett munka hatékonysága érdekében szükség lehet a hozzájuk küldött családok helyzetének alapos mérlegelésére és a visszajelzési kötelezettség írásba foglalására. (a család jelezzen vissza GYEJO-nak, hogy elment-e az interjúra, felvették-e, vagy sem, s ha nem jelent meg miért nem?)

Az „eltűnt”, illetékességi területről távozó családok gyakran méltatlan helyzetbe viszik gyermekeiket, miközben más – indokoltan sürgős jelentkező - elől veszik el a lehetőséget arra, hogy közeli interjú időpontot kapjon, és hamar férőhelyhez juthasson. Ez a jelenség anyagilag is hátrányos helyzetet teremt, mert a felvételi időpontokban 1 fő családgondozó és 1 fő szakgondozó jelenléte szükséges, mely komoly munkabérterhet ró az Alapítványra.

- A családgondozók személyesen is ismerik egymást, a hatékony munkakapcsolatnak köszönhetően eredményesen tudnak együtt dolgozni.

A bekerülés főbb okai a IV. kerületi családok esetében

Bántalmazás	2
Családi vizzály	2
Lakhatás megszűnése	4

Ellátott gyermekek életkori megoszlása

0-1 év	3
1-4 év	4
5-8 év	2
8-11 év	3
12-14 év	3
15-18 év	1

Az ellátott családokban élő felnőttek iskolai végzettség szerinti megoszlása

Szakmunkás végzettségű nők	3
Alapfokú végzettségű nők	3
Alapfok alatti végzettségű nők	1
Alapfokú végzettségű férfiak	3
Szakmunkás végzettségű férfiak	3

Jövedelmi viszonyaik:

Gyermekek után járó jövedelmek	4
Gyermekek után járó jövedelmek+	
Munkaviszony	1
Jövedelempótló járadékok	1
Munkaviszony	4
nincs jövedelme	3

2011-2013. évben tart az Európai Unió által finanszírozott TÁMOP-5.3.3-10/1-2010-0002 azonosítószámú ÚTRAVALÓ programjuk, melynek célja hajléktalan emberek társadalmi re-integrációja. A program keretén belül az alapfokú iskolai végzettséggel rendelkező ügyfelek számára **szakképzést tudtak biztosítani, ezzel is növelve munkaerőpiaci esélyeiket, illetve a gondozási idő letelte után – már a gyermekvédelmi ellátórendszeren kívül – **támogatott lakhatással tudjuk segíteni** az önálló életkezdet. A programban 40 fő támogatására volt lehetőségük. Mindemellett 2010. évben zárták a TÁMOP-5.2.2-08/1-2008-0226 azonosítószámú **KRESZ programjukat, melyben az átmeneti otthonban élő****

gyermek re-szocializációja volt a cél, tanulószoba-szolgáltatással, családi napokkal, családterápiával, s még jó néhány, célzott szolgáltatással. A program 20 hónapja alatt közel 170 gyermeket, és 60 családot ért el.

2012. évben az Útravaló program mellett be kívánjuk indítani a **Válassz szabadon! és a KORSZAK projektjüket, melyek a drog prevenciót célozták meg,** egyrészt a családi kapcsolatrendszerek erősítésével, másrészt drogalternatíva jellegű szolgáltatások biztosításával.

Az S. O. S. Krízis Alapítvány – jellemzően a civil szektor rugalmasságára - fennállása óta érzékenyen reagált a társadalmi változásokra. Igyekeztek a mindenkori igényekhez és gazdasági viszonyokhoz igazítani a szolgáltatásaikat. Azt tapasztalják, hogy a IV. kerületben a szorult helyzetbe került családok egyre nagyobb számban és hosszabb időre igénylik (munkanélküliség növekedése, szociális ellátottak körének csökkenése, a bedőlt lakáshitelek és a közműhátralékosok lakásvesztése) a családok átmeneti otthona elhelyezést.

Tisztában vannak azzal, hogy a kerületi önkormányzatok anyagi lehetőségei beszűkültek, forrásaik egy idő után nem teszik lehetővé a megvásárolt szolgáltatással történő kapacitásbővítést. Ugyanakkor nem hagyható figyelmen kívül az a tény sem, hogy intézményük kizárólag családok átmeneti otthonát működtet, állami normatívából tartja fenn önmagát, s ha minőségi szolgáltatást kívánnak biztosítani, újfajta megoldásokat is szükséges bevezetniük.

Többször is bebizonyosodott, hogy az önálló életvitelbe – gazdaságilag – belebukott családok, ismételt lakáshoz juttatása nem megoldás, hiszen képtelenek önállóan fenntartani a mégoly kedvező lakbérű bérlakásokat, fizetni annak rezsijét, így ismételten közműhátralékosokká válnak. Bérleti jogviszonyuk megszüntetése jogi aggályokat is felvet.

A IV. kerületi kötődésű rászorulóknak ellátásának optimális ellátási szintere – a szubszidiaritás elvét figyelembe véve – a IV. kerület. Előnye, hogy az ügyfél nem veszíti el azokat a természetes támaszait, melyek többé-kevésbé a lakóhelyén jelen vannak (szomszédok, esetleg rokonság, helyismeret, vagy akár csak az ismerős boltos, aki a legfontosabb napi cikkeket hitelben is odaadja).

3.5. Kapcsolat a jelzőrendszerrel, tagjainak tevékenysége, és tapasztalatai

3.5.1. A kerületi iskolai gyermekvédelmi munkaközösség munkája

Immár 17. éve működik kerületünkben a gyermekvédelmi munkaközösség. Ez biztosítja az oktatási intézményekben folyó gyermekvédelmi munka egységét a kerületben.

Személyi feltételek

A 2012-es évben 10 fő aktív tagja volt a munkaközösségnek. Így a kerület összes önkormányzati fenntartású iskolájában megoldott volt a gyermekvédelmi feladatok ellátása, minden intézményben heti rendszerességgel nyújtottak segítséget a kollégák.

Tárgyi feltételek

Az iskolák lehetőségeikhez mérten igyekeznek a munkához szükséges tárgyi feltételeket megteremteni.

Szakmai tevékenység

Év közbeni feladatok:

- a veszélyeztetett tanulók pontos felmérése és nyilvántartásba vétele, a veszélyeztetettség okainak feltárása;
- a tanévet el nem kezdő, de beírt tanulók felkutatása;
- a problémás családok megfelelő helyre való irányítása (Nevelési Tanácsadó, Gyermekjóléti Központ, Szociális Osztály stb.);
- erdei iskola szervezésében és lebonyolításában való segítségadás;
- kapcsolattartás az iskolavezetéssel, a vezetőségi megbeszéléseken való részvétel és beszámolás;
- félévkor és évvégén a bukásra álló tanulók feltérképezése, megfelelő segítség keresése számukra;
- a bukott tanulók tanulószobára való irányítása;
- a táborokhoz való segítségnyújtás /pénzbeli és személyi/;
- folyamatos kapcsolattartás a különféle területeken dolgozó kollégákkal (az iskola pedagógusai, Szakértői Bizottságok, Nevelési Tanácsadó, Gyermekjóléti Központ, Önkormányzati Osztályok, védőnők, kerületi szociális munkások stb.);
- továbbképzéseken való részvétel a gyermekvédelmi munkaközösséggel;
- az Önkormányzat által szervezett programok látogatása (éjszakai pingpong, drogprevenció stb.).

Gyermekvédelmi adatgyűjtési feladatok:

- a tanulók gyermekvédelmi helyzetének felmérése;
- nagycsaládosok száma;
- hátrányos helyzetűek száma;
- intézeti elhelyezett tanulók száma;
- veszélyeztetettek száma, a veszélyeztetettség okai;
- védelembe vett tanulók száma;
- étkezési kedvezményben részesülő tanulók száma.

Kiemelt feladatok:

a prevenció:

- az iskolai ártalmaktól való megóvásra törekvés;
- a gyermeki-tanulói jogok érvényesítése;
- a szülők szemléletformálása, megnyerése, sokoldalú bevonása, motiválása;
- együttműködés az általános gyermekvédelmi feladatok megvalósításában közreműködő intézményekkel;
- a hiányzások visszaszorítása, a bukások elkerülése;
- a családokkal való rendszeres kapcsolattartás, a problémák közös megoldása. lehetőség szerint az elsős és ötödikes osztályok családjainak végiglátogatása.

minőségbiztosítás:

- szülőkkel való kapcsolattartás, bánásmód;

- a tanulók magatartása, deviancia - a nevelőmunka erősítése.

Speciális gyermekvédelmi feladatok:

- a gyermekek eltérő gyermekvédelmi problémáinak tudatos, tervszerű kiszűrése, feltárása;
- az eltérő helyzetű és szükségletű gyermekek célzott, speciális kezelése, foglalkoztatása, fejlesztése;
- a gyermekvédelmi problémával küszködő tanulók szüleivel speciális pedagógiai bánásmód alkalmazása, megnyerésük intézmények szolgáltatásainak, támogatásainak igénybevételére;
- speciális szakemberek széleskörű bevonása, foglalkoztatása (orvos, védőnő, pszichológus, fejlesztőpedagógus, családgondozó stb.);
- együttműködés külső segítő intézményekkel.

Részvétel a tantestület munkájában

Saját iskolájában mindenkinek sikerült jól beilleszkednie a tantestületbe, aktívan részt vesznek értekezleteken, programokon, kirándulásokon.

Továbbképzések, pályázatok

A munkaközösség tagjai a következő továbbképzéseken, konferenciákon vettek részt:

- Drog Stop Egyesület- Konferencia
- Szegénység és kriminalizáció – Konferencia
- Magyar Géniusz – Roma fiatalok tehetségprogramja – Konferencia
- Drogprevenció – Dr. Csorba József addiktológus
- Gyermekvédelmi Tanácskozás
- hanna
- A szociális törvény változásai előadás
- FPI előadások

Egyéb

Az 2012-es tanévben nagyon sok programon vettek részt, melyet részben maguk szerveztek, részben pedig az Önkormányzat és az Újpesti **Cseriti** biztosított számukra.

- **Aquaworld** 2012.01.18.
- **Kölyökpark** 2012.03.27.
- **Városháza látogatás – kakaóparty**
2012.03.24,27,28,2012.04.24,24,2012.05.03,08,15,22,29.
- **Vetélkedő a Farkaserdőben a Föld Napján** 2012.04.20.
- **Fagyizás** 2012.04.11,16,18,23,25,2012.05.07,09,16,21.
- **Gyermeknap az Aquaworldben** 2012.05.25.
- **Tropikárium** 2012.05.30.
- **Kertrendezés a napközis táborban** 2012.05.26.
- **Hátrányos helyzetű gyermekek tábora** 2012.06.24-28.

- **Állatkert** 2012.08.23.
- **Izrael-Magyarország mérkőzés** 2012.08.19.
- **Aquaworld – Nyeremény** 2012.09.17.
- **Kirándulás Eger-Szilvásvárad** 2012.09.29.
- **Állatok világnapja** 2012.10.02-04.
- **Komposztálás** 2012.10. 09-11.
- **Aquaworld - Jutalom** 2012.10.12.
- **Őszi sportparty** 2012.10.13.
- **Látogatás a rákospalotai Hulladékhasznosítóban** 2012.11.12.
- **Kézműves foglalkozás Márminálunk Organikus Delikátesz** 2012.11.30.
- **Aquaworld – Mikulás** 2012.12.05.
- **UFC Mikulás** 2012.12.07.
- **Fényképezés a Mikulással** 2012.12.08.
- **Angyalszárnynon Cseriti-s Karácsony** 2012.12.14.
- **Karácsonyi mozilátogatás** 2011.12.15.
- **Mikulás ünnepség - Lions Club** 2012.12.17.
- **Cseriti-s Nagykarácsony** 2012.12.19.

A gyermekvédelmi munkaközösség a 2012-es évben is szervezett tábort az újpesti hátrányos helyzetű gyermekek részére. Minden általános iskolából a gyermekvédelmi felelős választotta ki azon gyermekeket, akik más módon nem jutnának el nyaralni, táborozni, és akiknek a nyári szüneti felügyelete nincs megfelelően biztosítva.

A tábor helyszíne Viola Ifjúsági Szálló Siófok volt. Az utazást külön autóbusszal szervezték. A gyermekek napi háromszori étkezésben részesültek.

A táborba a kerület azon gyermekei részére igyekeztek tartalmas, értékes kikapcsolódást nyújtani, akik számára a családjuk nem tudja biztosítani mindezt. A gyerekek hátrányos, vagy halmozottan hátrányos helyzetűek, illetve nagycsaládban nevelkednek. Közülük sokan, leginkább a kisebbek, még nem hagyták el Budapestet, vagy akár a kerületet sem.

Nagyon fontosnak tartották, hogy a táborban kellemesen érezzék magukat. Ehhez a tárgyi feltételeken kívül a változatos szabadidős foglalkozások nagymértékben hozzájárultak. Fontosnak tartják, hogy a gyermekek egymás közötti interakciókban tanuljanak meg játszani, a társas kapcsolatok szabályait sajátítsák el, fejlődjön kifejezőképességük, a mindig változó csoportos helyzetekben megfelelő alkalmazkodásra legyenek képesek. A programok összeállításakor a változatos tevékenységek biztosítása volt a cél.

Táboruk jellege: sport, kézműves, személyiségfejlesztő. Céljuk volt, hogy táborozó diákjaik tartalmas, szórakoztató, élményekben gazdag hetet töltsenek el a Balaton mellett, országunk egyik legszebb helyén. A gyermekek megismerték a környék nevezetességeit, tihanyi hajókiránduláson vettek részt. A tábor adottságait kihasználva igyekeztek minél több lehetőséget biztosítani sportolásra, kézműveskedésre. A visszajelzések alapján a gyermekek nagyon jól érezték magukat és hálásak voltak a sok törődésért, figyelemért és persze ajándékokért, amit tőlük kaptak.

Nagy segítség volt számukra az önkormányzat által nyújtott nyári tábortól pályázaton biztosított anyagi segítség, amely a szállás és étkezési díj költségeit biztosította.

Szakmai kapcsolatok, együttműködések

A Gyermekvédelmi Központ vezetésével és családgondozóival rendszeres kapcsolat alakult ki az évek folyamán. A hivatalos levélváltásokon túl ez leginkább telefonon történő konzultációkat jelent. A személyes találkozások, esetmegbeszélések és családlátogatások eseti

gyakorisággal történnek.

Az iskolák vezetésével, pedagógusaival minden gyermekvédelmi felelős napi kapcsolatban van, segítik egymás munkáját és elmondható, hogy egy jól működő kapcsolatrendszer sikerült az évek folyamán felépíteni. Ehhez szorosan kapcsolódik az iskolavédőnői hálózat és a gyermekek tanulmányi előmenetelét segítő szakszolgálat munkatársai is. A Rendőrség és a Polgárvédelem munkatársai minden évben segítenek a prevenció programok lebonyolításában. A jelzőrendszer más tagjaival a kapcsolattartás esetfüggő.

A jelzési kötelezettség teljesítése során nem merültek fel problémák. Jelzési kötelezettségének mindenki eleget tett.

A jelzőrendszeren belüli együttműködés jónak mondható. A közös családlátogatások, esetmegbeszélések, védelembe vételi tárgyalások számát még lehetne növelni, mivel a tapasztalatok szerint így sokkal hatékonyabb a problémák megoldása.

A gyermekvédelmi munka ellátása során a legnagyobb problémát a szülők érdektelensége, a gyermekek motiváltságának hiánya és a családok elszegényesedése okozza. Még mindig nem sikerült megoldást találni a speciális problémával küzdő gyermekek egészségügyi ellátására.

A jelzőrendszer tagjaival való szoros együttműködés egy-egy eset kapcsán mindig sikeresebbnek mondható és megerősítést nyújt a gyermekvédelmi munka során. A gyermekek bizalmának megnyerése során a közös programok, kirándulások, vezetett eredményre. A nyári tábor segítette a gyermekek közelebbi megismerését és pozitívan hatott az egész éves munkára.

A kerületben élő gyermekek szociális helyzete területenként eltérő képet mutat, de most már minden iskolában szembesülnek a problémával, hogy a gyermeknek nincs felszerelése, évszaknak megfelelő ruházata és előfordul, hogy csak az iskolában kap ételt. Sok szülőnek gondot okoz az iskolai szünetekben a gyermekek ellátása (élelmezése).

A gyermekek nagy csoportját érintő probléma a lakótelepeken való csellegés, melynek következménye a káros szerek (cigaretta, alkohol) kipróbálása. Súlyosabb esetekben a csoportos bűnelkövetés. A kerületben egyre több olyan kezdeményezés indult el, amely a szabadidő hasznos eltöltésére irányul.

A munkaközösség tagjai folyamatosan vesznek részt továbbképzéseken, konferenciákon, esetmegbeszéléseken. Hasznos lenne évente egyszer legalább továbbképzést szervezni a jelzőrendszer tagjainak a folyamatosan változó törvények értelmezéséről, alkalmazásáról.

Fontosnak tartanak a szorosabb együttműködést az óvodákkal, hogy az iskolába lépő gyermekek megsegítése folyamatos legyen. Sok problémát okoz az iskolákban a pszichés fejlődési zavarral küzdő tanulók integrálása és a szakorvosi megsegítés hiánya.

3.5.2 Beszámoló a kerületi óvodák gyermekvédelmi munkájáról

Az óvodákban az óvodapedagógusok, a vezetők mellett szinte kivétel nélkül mindenhol van egy „gyermekvédelmi felelős”, aki esetenként pótlék nélkül végzi a munkáját. A kapcsolatot a gyermekvédelemmel foglalkozó intézményekkel, szervekkel, személyekkel, vagy az óvodavezető, vagy az előbb említett gyermekvédelmi felelős tartja.

Az intézmények felé eljutott információk alapján, gyermekvédelmi továbbképzéseken, éves konferenciákon általában részt vesznek az intézményvezetők, vagy a gyermekvédelmi felelősök.

A kerületben élő óvodáskorú gyermekek szociokulturális helyzetében nagy különbségek vannak.

A szociális életkörülményekben az elmúlt időszakban romlás tapasztalható a megélhetés egyre gyakrabban okoz nehézséget, a családok életkörülményei egyértelműen nehezebbé váltak. Egyre kevesebb különfoglalkozásra járnak gyermekek és gyakran előfordul, hogy az étkezést sem tudják fizetni. Ami veszélyeztető tényező lehet, az a szegénység, a családok szétválása, a felnőttek és a gyermekek mentális problémáinak növekedése.

Vannak óvodák, ahol nagy számban találhatóak a nehéz anyagi körülményekkel küzdő családok, sok a munkanélküli szülő. Az óvodák körzeteiben eltérő szociális helyzetű gyermekek élnek. Minden óvoda más-más problémával néz szembe nap, mint nap. Van ahol, mint említett a nehéz anyagi helyzet és a szülő munkanélkülisége jelenti a gondot. Több olyan óvoda van, ahol óriási különbségek vannak az óvodát igénybe vevő családok szociális és kulturális helyzete között, egyre nagyobbra nyílik az „olló”. Egy-két olyan intézmény is van a kerületben, ahol ezek a problémák még csak elvétve jelentkeznek. Tapasztalható, hogy egyre több gyermek ruházata szegényes. Gyakran találkozunk azzal a problémával, hogy a családok nehezen élnek, igaz nem jogosultak az egy főre eső jövedelmük alapján rendszeres gyermekvédelmi támogatásra (az összeghatárt pár száz, vagy ezer forinttal lépik át), de gyakran nehézséget okoz az étkezés térítési díj befizetése is. A szülőknek az igen komoly anyagi gondok megoldása mellett, egyre több segítségre lenne szükségük a gyermekneveléssel kapcsolatban. Életvezetési tanácsra a kis pénzük beosztására, egészségügyi tanácsokra a gyermek higiénés ellátásával, és étkezési szokásainak kialakításával kapcsolatban.

Szakmai kapcsolatok, együttműködések

A Gyermekvédelmi Központ vezetésével és családgondozóival általában probléma esetén veszik fel az intézmények a kapcsolatot, elsősorban a gyermekvédelmi felelősök útján, olyan esetekben, ha az óvodába járó gyermekkel foglalkoznak. Kérdéseinket általában telefonon teszik fel, megfelelő tájékoztatást és segítséget kapnak.

A védőnőkkel valamennyi óvodának nagyon jó, naprakész a kapcsolata. A Nevelési Tanácsadóba minden évben küldenek gyermekeket, többnyire beilleszkedési problémákkal. A jelzőrendszer más tagjaival eseti kapcsolatuk volt.

Az óvodák gyermekvédelem terén meglévő kompetenciájukon belül nem okozott problémát a gyermekvédelmi munka intézményen belüli ellátása. Ami túllépte intézményi hatáskörüket, azt minden esetben jelezték a Gyermekjóléti Központ felé. Minden esetben eleget tettek a jelzési kötelezettségnek. Az együttműködést általában megfelelőnek tartják, bár a legtöbb intézménynek szerencsére kevés olyan gyermekvédelmi esete van, amelyet ily módon kellene megoldani.

A kerületben a gyermekek szociális életkörülményei nagyon változó képet mutatnak. A szülők többsége nehéz, időnként kilátástalan jövedelemmel rendelkezik, néhány családnál komoly gondot jelent a gyermekek étkezési térítés díjának befizetése. Erre nehéz megoldást találni, hiszen nem férnek bele a rendszeres gyermekvédelmi támogatás jövedelemhatáraiba. Talán több olyan anyagra lenne szükség, amelyek az óvodákban elhelyezésre kerülhetnek és a szülők számára több információt adnak a jelzőrendszer tevékenységéről.

Az éves jelzőrendszeri konferencián, valamint a jelzőrendszeri megbeszéléseken fele-fele arányban vesznek részt az intézmények. Konkrét esetmegbeszéléseken mindig jelen vannak. Szívesen vennének több olyan esetmegbeszélést, ahol az általánosan felmerülő problémákkal foglalkozhatnának és azok megoldási módjával.

Egyöntetű vélemény, hogy a Gyermekjóléti Központ dolgozói általában mindent megtesznek annak érdekében, hogy a felmerülő eseteket megfelelő módon kezeljék, segítsék. Fontos lenne az óvoda-iskolapszichológiai hálózat bővítése. Ha az óvodában érintett gyermek van, akkor a családgondozókkal való személyes kapcsolat kialakítása.

3.5.3. Újpesti EGYMI Nevelési Tanácsadó

Szakmai tevékenység, kapcsolatok, együttműködések a jelzőrendszer tagjaival

A Gyermekjóléti Központtal visszatérő, de esetleges a kapcsolatuk. Ez egy év során néhány vizsgálati kérelemre terjed ki, vagy valamilyen speciális esetben fordulnak a Nevelési Tanácsadóhoz.

A gyermekjóléti központtal való kapcsolatuk elsősorban a tanév során mutat rendszerességet, mely az intézményekbe kijáró szakemberekkel való konzultációt jelenti az esetek döntő többségében. Ez a kapcsolat általában egy-egy komplex eset kapcsán jön létre. Ebben az esetben a szakemberek kis team formájában, mindenki a saját kompetenciájának megfelelően, tud hozzászólni, hozzáadni az eset megoldása céljából.

A kollégák tapasztalatai által elmondható, hogy elsősorban viselkedésbeli, szociális, súlyosabb családi konfliktusok esetén kerülnek kapcsolatba a gyermekjóléti központ munkatársaival. Úgy tapasztalják, hogy az esetek komplex látásmódja, vagyis több szakember egyidejű bevonása esetén sokkal hatékonyabbá válik a segítség, továbbá időben is jóval lerövidülhet egy-egy megoldás megtalálása, mivel az ellátórendszerek nem egymás után, hanem egymással párhuzamosan kapcsolódnak be egy adott folyamatba. Munkatársaik rendszeresen részt vesznek esetkonferenciákon.

A Nevelési Tanácsadó, mint szakszolgálat tartalmilag teljesen más jellegű munkát végez. Ennek során csak néhány ritka esetben kerül sor arra, hogy javasoljuk a szülőknek a Gyermekjóléti Központ felkeresését. Persze nem mindig volt így, mert régebben családgondozó is dolgozott náluk, és amennyiben a foglalkozások során olyan probléma merült fel, melynek megoldása meghaladta a családgondozó kompetenciáját, a Gyermekjóléti Központ segítségét kérte. Valószínűleg most is vannak ilyen gyerekek, de családgondozójuk nincs, így ritkábban derül fény az ilyen esetekre.

A kerületünkben nagyon különböző szociális háttérrel élnek a gyermekek. Terápiás munkájuk során így nagyon sokrétű problémával találkoznak. A nehezedő életkörülmények, a megszokott életszínvonal fenntartásáért folyó többletmunka és a családszerkezet megváltozása, a gyermekekkel való tartalmas együttlét hiánya okoz sok problémát. Intézményekben sajnos romló szociális körülményeket is tapasztalnak. A növekvő munkanélküliség és az ezzel járó elszegényedés súlyosan veszélyezteti a gyermekek testi-lelki egészségét. Sokszor találkoznak elhanyagolt gyermekekkel, akik súlyos magatartási, tanulási, beilleszkedési és pszichés gondokkal küszködnek.

Többször találkoztak azzal, hogy a gyerekek a tanulás mellett dolgoznak (gimnazisták, 17-18 évesek). Ezek a gyerekek a rossz körülmények ellenére küzdenek, tesznek jobb sorsukért. A keresetükből segítik családjukat, illetve saját zsebpénzüket teremtik elő.

A tapasztalatok alapján sokkal több lány dolgozik, mint fiú. A lányok könnyebben fordulnak segítségért szakemberhez.

Úgy gondolják a kerület – szociális életkörülményeit tekintve – igen nagy skálán mozog. Sajnos, véleményük szerint, a gazdasági válság begyűrűzésével egyre több a nehéz helyzetbe került család, melyeknél az anyagi nehézségek mellett egyre gyakrabban családi konfliktusok is megjelennek, kibontakoznak. Emiatt a gyermekek létbizonytalansága, kiszolgáltatottsága egyre nő. Úgy gondolják ez minden korosztály életére hatással van, ugyanakkor úgy vélik a serdülőkor, a maga érzékenységevel még inkább veszélynek van kitéve. Ez az a korosztály, amelyik már sehová nem tartozik. Véleményük szerint a számukra létesíthető közösségi házak, terek, események lennének a legfontosabb teendők, mely tartalmaz, a szülők számára is megnyugtató „szórakozási” lehetőséget kínálna a mai internet-függő társadalommal szemben. Ugyanakkor a közbiztonság megerősítésére feltétlenül szükség lenne a gyermekek biztonsága érdekében.

Általában minden tanácskozáson, megbeszélésen részt vesznek munkatársaik. Nagyon lényeges a felmerülő problémák minél több oldalról való megközelítése a problémák megoldása érdekében. Ennek érdekében rendszeresen vesznek részt munkatársaik esetkonferenciákon. A Központ munkatársai felkészültek és hozzáértően vezetik a /eset/ megbeszéléseket.

A Gyermekjóléti Központ jelzőrendszert koordináló tevékenysége jó kerületünkben. Felkészült és hozzáértő szakemberek dolgoznak a Gyermekjóléti Központban, jól és segítőkészen végzik nehéz munkájukat. Mivel közvetlen „szomszédok”, a kapcsolatuk lehetne erőteljesebb. Szorosabb együttműködés és személyes kapcsolattartás segítené tevékenységüket.

A Gyermekjóléti Központ jelenlegi működését megfelelőnek ítélik meg. Profiljuk bővítését elsősorban a gyermekek, fiatalok kulturált szabadidős tevékenységének bővítésére és egyáltalán a tartalmas tevékenységek megismertetésére és megkedveltetésére kellene irányítani. A szülők és a GYED-en lévő kismamák számára is kellene szülői konzultációkat vagy csak összejöveteleket szervezni, hogy problémáik esetén beszélgetni tudjanak – akár egymás között is. Az ilyen jellegű tevékenységek hosszútávon mindenképpen prevenció értékűek. A jelzőrendszer több tagjával /nevelési-oktatási intézmények, védőnő, gyermekvédelmi felelősök, pszichiáter/, külön-külön jó kapcsolatuk van és sok gyerek esetében konzultálnak.

3.5.4. Védőnői Szolgálat

A IV. kerületben a Védőnői Szolgálat az Újpest Önkormányzatának Szociális és Egészségügyi Intézménye szervezeti egységként látta el feladatát a 2012. december 1. napjáig.

A Védőnői Szolgálat célja

Az egészségügyi alapellátás részeként a családok egészségének megőrzésére, segítségére irányuló preventív tevékenység, valamint a betegség kialakulásának, az egészségromlásnak a megelőzése érdekében végzett egészségnevelés.

A Védőnői Szolgálat feladata

- Nővédelem
- Várandós anyák gondozása
- Gyermekágyas anyák gondozása

- 0-6 éves korú gyermekek gondozása
- Tanköteles gyermekek gondozása
- Családgondozás
- Az egyéni és közösségi egészségfejlesztési, egészségvédelmi programok tervezésében, szervezésében és megvalósításában való részvétel

A Védőnői Szolgálat két, feladataiban eltérő részre tagolódik, a területi ellátásra, valamint az iskola-egészségügyi ellátásra.

Területi ellátás

Helyi jellemzők:

A kerület közigazgatási területén 30 védőnői körzet van kialakítva. A kialakított védőnői körzetek öt egészséges tanácsadó köré vannak csoportosítva.

Az öt tanácsadóban a védőnői körzetek megoszlása a következő:

Tanácsadó megnevezése	Tanácsadó címe	Telefonszám	Védőnői körzetek száma
Király utcai Tanácsadó	1042. Budapest, Király u. 19.	369-15-41	8 körzet
Erdősor úti Tanácsadó	1046. Budapest, Erdősor út 1.	233-14-14	6 körzet
Pozsonyi úti Tanácsadó	1045. Budapest, Pozsonyi út 23.	369-19-18	7 körzet
Galopp utcai Tanácsadó	1048. Budapest, Galopp u. 6.	380-69-84	5 körzet
Hargita utcai Tanácsadó	1048. Budapest, Hargita u. 1.	230-28-06	4 körzet

A területi ellátás mutatószámai: (2012. december. 31)

	0-1 év		1-3 év		3-7 év		7-18 éves oktatási int- be nem jár		összes (fő)	
	Létszám	V	Létszám	V	Létszám	V	Létszám	V	Létszám	V
Erdősor	181	31	345	23	679	30	62	5	1356	109
Galopp	123	16	244	39	525	65	1	1	958	140
Hargita	123	9	249	20	515	26	0	0	942	67
Király	286	32	546	29	799	54	0	0	1749	127
Pozsonyi	224	34	456	47	827	83	7	3	1635	205
Összesen	937	122	1840	158	3345	258	70	9	6640	648

A védőnők, illetve az általuk gondozott családok között a kapcsolattartás folyamatos. A kapcsolattartás családlátogatás, tanácsadás, fogadóóra, illetve a védőnők által szervezett és működtetett klubfoglalkozások keretében valósul meg. Sok esetben, akut probléma jelentkezésekor a szülő telefonon keresi meg a védőnőt és kéri a segítségét. A védőnő, amennyiben sikerül egyedül kezelnie az esetet azonnali problémamegoldásba kezd, amennyiben nem a szülő előzetes tájékoztatása után és beleegyezésével más szakemberek segítségét kéri (Gyermekjóléti Központ, Családsegítő Szolgálat, Szociális Osztály, Házi gyermekorvos, óvoda, iskola, stb.)

2012. év folyamán a Gyermekjóléti Központtal közösen gondozott családok száma: 39 (Tavalyi évhez képest csökkent, akkor 56 volt)

Az összes közösen gondozottak közül 6 gravida, 0-6 éves és oktatási intézménybe nem járó 7-18 éves korú gyermeket nevelő családok száma: 29.

Gyermekjóléti Központtal közösen gondozott családok száma	39
közösen gondozott gravida	6
0-6 éves és oktatási intézménybe nem járó 7-18 éves korú gyermeket nevelő család	29

Gyermekjóléti Központ felé újonnan jelzett esetek száma: 22 (Tavalyi évhez képest nőtt, akkor 14 ilyen eset volt)

Az összes újonnan jelzett eset közül 3 gravida és 13, a 0-6 éves korú és oktatási intézménybe nem járó 7-18 éves korú gyermeket nevelő családok száma.

Gyermekjóléti Központ felé újonnan jelzett esetek száma	22
újonnan jelzett eset közül gravida	3
újonnan jelzett eset közül 0-6 éves korú és oktatási intézménybe nem járó 7-18 éves korú gyermeket nevelő családok száma.	13

Gyermekjóléti Központ felé 2012. év folyamán tett írásbeli jelzések összes száma: 41. (Előző évhez képest nőtt, akkor 22 volt.)

A védőnői jelzést követően a Gyermekjóléti Központ által vissza nem jelzett esetek száma: 2.

2012. év folyamán a védőnői ellátást visszautasító család szintén 2 volt.

A védőnő részvételével történt esetmegbeszélések száma: 9, az érintett családok száma: 9 (ez jelentősen nőtt, tavaly 3 volt).

A kerület huszonnégy óvodájában (ebből kettő magánóvoda) 4154 óvodás gyermek ellátása történik, a 2012 / 2013. tanév I. félévétől (2012. október 01. létszámadatok alapján).

Az óvodai preventív gondozási feladatokat az óvodák vezetésével együttműködve látják el a területi védőnők. (A jelenleg hatályos jogszabályok nem írják elő kötelezően a területi védőnők részére a rendszeres óvodai gondozási munkát.)

A IV. kerületi óvodák létszámadatai: (2012. október 01)

	Óvoda	Létszám (fő)
1.	Ambrus Óvoda	77
2.	Aradi Óvoda	197
3.	Bőrfestő Óvoda	197
4.	Chinoi Óvoda	140
5.	Csányi Óvoda	78
6.	Dalos Óvoda	190
7.	Deák Óvoda	188
8.	Fóti Óvoda	100
9.	Hétszínvirág Óvoda	-
10.	Homoktövis Óvoda	198
11.	JMK Óvoda	188
12.	KFÁMK Óvoda	198
13.	Királykerti Óvoda	155
14.	Lakkozó Óvoda	193
15.	Leiningen Óvoda	100
16.	Nyár 14 Óvoda	194
17.	Óceán Óvoda	117
18.	Park Óvoda	146
19.	Pozsonyi Óvoda	75
20.	Rózsaliget Óvoda	153
21.	Szent Anna Katolikus Óvoda	103
22.	Viola Óvoda	196
23.	Virág Óvoda	200
24.	Vörösmarty Óvoda	117
	Összesen	4154

A védőnői szolgálat és a jelzőrendszer kapcsolatának értékelése

7 védőnő nyilatkozta azt, hogy rendszeres a kapcsolat, a jelzés-visszajelzés, az egyeztetés, esetmegbeszélés, 20 védőnő véleménye szerint, többnyire az esetekhez kapcsolódó az együttműködés, a jelzés- visszajelzés, 2 védőnő úgy ítéli meg, hogy esetleges a kapcsolat, a jelzés-visszajelzés a Gyermekjóléti Központ munkatársaival.

Ahogy az a statisztikából is látszik, szerencsére az elmúlt évhez képest szorosabb együttműködés alakult ki a védőnők és a gyermekvédelemben résztvevők között.

Az esetmegbeszélések száma háromszorosára nőtt, előző évben 3 idén 9 alkalomról számoltak be a védőnők. Ha megnézzük, az újonnan jelzett esetek számát (tavaly 14, idén 22) abból is látható, hogy a védőnők nagyobb bizalommal fordulnak a jelzőrendszer tagjai felé.

Legnagyobb problémát a szegénység, munkanélküliség, a rossz anyagi körülményekből adódó mindennapi megélhetési gondok. A csonka családok szociális és lelki problémáinak megoldása is folyamatos kihívást jelent a védőnők számára.

Egyre több esetben tapasztalják a védőnők, hogy hiányosak a családok életvezetéssel kapcsolatos ismeretei, nem tudják, mi a felelősségteljes gyermekvállalás és az általános viselkedési szabályokat figyelmen kívül hagyják.

Védőnők javaslatai szerint gyesen lévő kismamák számára kedvezményes tanfolyamokat kellene biztosítani, az álláskeresés megkönnyítése érdekében. Segítséget nyújthatnának a családoknak, a gyermekek napközbeni ellátásához, megfizethető családi napközik létrehozásával.

Egyéni és csoportos ismeretbővítés a fent említett témában (életvezetés, felelősségteljes gyermekvállalás, szülői szerep fontossága, még a várandóság előtt).

Továbbá szükség lenne a nevelési tanácsadók kapacitásának bővítésére, hiszen hosszú az előjegyzési idő, várakozási lista.

A tapasztalatok azt mutatják, hogy egyre jobb, szorosabb az együttműködés a gyermekvédelemben résztvevők között.

A védőnők úgy érzik, hatékony lenne, ha több alkalommal tudnának a gyermekjóléti szolgálat munkatársával közösen családot látogatni.

Szükséges lenne, a szolgálatban dolgozó személyek elérhetőségeit tartalmazó adatbázis rendszeres frissítése a szorosabb együttműködés érdekében.

Iskola-egészségügyi ellátás

Helyi jellemzők:

A 2012/2013. tanévben, a IV. kerület huszonhárom oktatási intézményében, az iskola-egészségügyi feladatokat tizenhárom iskolavédőnő látja el.

Egy iskolavédőnő általában két oktatási intézményben végzi a preventív gondozási feladatait. Kettő iskolavédőnő három, három iskolavédőnő pedig egy-egy oktatási intézményt lát el. Két középfokú oktatási intézmény két-két iskolavédőnői körzethez tartozik.

A 2012/2013. tanévben, a kerület huszonhárom oktatási intézményében 11183 tanuló ellátásában vesznek részt az iskolavédőnők.

Iskola-egészségügyi tevékenység:

	Ellátott iskolák száma	Ellátott tanulók létszáma (fő)
1. körzet	2	1038
2. körzet	2	917
3. körzet	1	837
4. körzet	3	706
5. körzet	5	852
6. körzet	2	1034
7. körzet	2	1054
8. körzet	2	689
9. körzet	2	922
10. körzet	1	846
11. körzet	2	778
12. körzet	1	554
13. körzet	2	930
Összesen	27	11183

Szociálisan fokozott gondozást igénylő tanulók száma a kerületben: 918

Egészségügyi okból veszélyeztetettek száma összesen: 1257

Iskola-	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	Össz.
---------	----	----	----	----	----	----	----	----	----	-----	-----	-----	-----	-------

egészségügyi körzet														
Létszám (fő)	1038	917	837	706	852	1034	1054	689	922	846	778	554	930	11183
Egészségügyi okok miatt veszélyeztetett (fő)	61	16	46	227	25	275	33	132	136	147	47	49	63	1257
Szociális okok miatt veszélyeztetett (fő)	14	117	82	70	30	189	11	159	27	117	56	21	25	918

A szociális veszélyeztető tényezők általános iskolás korosztálynál a gyermekek elhanyagolása, elhanyagoltsága, a kevés szülői figyelem, a kevés érzelem, a szülő(k) szenvedélybetegsége, a középiskolás korosztály esetében a dohányzás, az alkohol fogyasztása, a droghasználat, valamint a táplálkozási zavarok.

A védőnői szolgálat jelzései

Összesen 49 jelzés történt a gyermekvédelem felé (elsősorban az iskola gyermekvédelmi felelőse lett értesítve).

A 49 eset közül, bántalmazás miatti jelzések 4 alkalommal történtek.

Vissza nem jelzett eset nem fordult elő a kerületben.

Védőnői helyzetértékelés, egyéb írásos dokumentumok (pl. javaslatok) száma: 7

gyermekvédelem felé tett jelzések száma	49
bántalmazás miatt a gyermekvédelem felé tett jelzések száma	4
Vissza nem jelzett eset	0

A védőnő és a gyermekjóléti központ együttműködésének értékelése:

Az iskolavédőnők elsősorban nem közvetlenül a gyermekjóléti központ munkatársával, hanem az iskola gyermekvédelmi felelősével állnak közvetlen kapcsolatban, velük közösen végzik gondozási feladatukat.

5 védőnő szerint rendszeres - a kapcsolat, a jelzés-visszajelzés, az egyeztetés, az esetszabeszelés.

7 védőnő nyilatkozta azt, hogy többnyire az esetekhez kapcsolódó az együttműködés, a jelzés-visszajelzés.

1 védőnő ítélte úgy, esetlegesnek a kapcsolatot a jelzés-visszajelzést.

rendszeres - a kapcsolat, a jelzés-visszajelzés, az egyeztetés, az esetszabeszelés	5
esetekhez kapcsolódó az együttműködés, a jelzés-visszajelzés.	7
esetleges a kapcsolat a jelzés-visszajelzés	1

Esetmegbeszélések (esetkonferenciák, szakmaközi megbeszélések) a kerületben 65 alkalommal történtek a 13 iskolavédőnő adatai szerint.

Tapasztalatok:

Ahogy ez a statisztikai adatokból is látszik, szerencsére, az előző évekhez képest szorosabb lett az együttműködés a védőnők és a gyermekvédelemmel foglalkozó szakemberek között. Míg tavaly 3 védőnő ítélte rendszeresnek a kapcsolatot, jelzés-visszajelzést, az egyeztetést, az esetmegbeszélést, idén már 5 védőnő nyilatkozott így. Az előző évben 3, most 1 védőnő szerint esetleges a kapcsolat a jelzés-visszajelzés. Az esetmegbeszélések száma szintén nőtt, 2011-es évben 29, 2012-ben pedig 65 alkalomról számoltak be a kollégák.

Az iskolák vezetésével, a tantestülettel, az iskolapszichológussal, a logopédussal, a fejlesztő pedagógussal, a gyógytestnevelővel, a gyermek- és ifjúságvédelem szakembereivel az eddig kialakult kapcsolat a legtöbb iskolában egyre hatékonyabban működik, bár szomorú tapasztalatom, hogy van olyan oktatási intézmény is, amely elzárkózik az iskolavédőnővel való együttműködéstől.

Mivel az oktatási intézmények gyermekvédelmi felelőseivel történő együttműködés gyorsabb és hatékonyabb problémamegoldást eredményez, azokban az iskolákban, ahol a két szakember együttműködése nem megoldott, ott nem beszélhetünk hatékony problémamegoldásról.

Az iskolavédőnők munkáját megnehezítik a magántanulók. Sok esetben, e diákokról kevés az információjuk, hiányzik a személyes kontaktus, ugyanakkor a jogszabályok által előírt iskola-egészségügyi tevékenység csak nehezen valósítható meg. A magántanulók esetében még az iskolai védőoltások beadása is sokszor nehézségekbe ütközik. Ezt tovább nehezíti, ha a szülő nem együttműködő vagy az adminisztráció hiányos (pl.: hiányzik, hiányos vagy elveszett a tanuló oltási könyve, folyamatos költözése miatt az iskola-egészségügyi dokumentáció hiányzik, nehéz a nyomon követése, stb.).

Minden oktatási intézményben probléma, hogy az iskolai szűrővizsgálatok során észlelt elváltozásokról (pl.: lúdtalp, gerincferdülés, hanyag tartás, látásélesség-csökkenés, szintévesztés, stb.) a tanulók töredéke hoz vissza szakorvosi leletet, mert a szülő vagy el se viszi a gyermeket további kivizsgálásra vagy, ha el is viszi, a leletet nem küldi vissza az iskolaorvosnak, védőnőnek.

Az utóbbi évben erősödött a védőnők és a gyermekvédelemmel foglalkozó szakemberek közti együttműködés. Jó lenne, ha ez tendencia tovább folytatódna, hiszen, az iskolák vezetésével, pedagógusaival, iskolapszichológussal, iskolai gyermekvédelmi felelőssel történő együttműködés további erősítése elengedhetetlen a sikeres gondozás érdekében.

3.5.5. Családsegítő Szolgálat

Az Újpest SZEI Családsegítő Szolgálat 2012.-ben két munkacsoporttal (Munka világa- és Adósságkezelő csoport), valamint jogi és pszichológiai tanácsadást nyújtva végezte tevékenységét az újpesti illetékességű, szociális és/vagy mentálhigiénés problémák miatt veszélyeztetett, illetve krízishelyzetbe került személyek, családok érdekében.

Az ellátás célja, jogszabályi háttere

A családsegítés célja:

A családsegítés a szociális vagy mentálhigiénés problémák, illetve egyéb krízishelyzet miatt segítségre szoruló személyek, családok számára az ilyen helyzethez vezető okok megelőzése, a krízishelyzet megszüntetése, valamint az életvezetési képesség megőrzése céljából nyújtott szolgáltatás.

Jogszabályok:

1. A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló **1993. évi III. törvény** (továbbiakban Szt.)
2. A szociális, a gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltatók, intézmények ágazati azonosítójáról és országos nyilvántartásáról szóló **226/2006. (XI. 20.) Korm. rendelet**
3. A személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátások igénybevételéről **szóló 9/1999. (XI.24.) SzCsM rendelet**
4. A személyes gondoskodást nyújtó szociális intézmények szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló **1/2000. (I. 7.) SzCsM rendelet**
5. A költségvetési szervek jogállásáról és gazdálkodásáról szóló **2008. évi CV. tv.**
6. Az egyes szociális szolgáltatásokat végzők képzéséről és vizsgakövetelményeiről szóló **81/2004. (IX. 18.) ESzCsM rendelet**
7. **Munka Törvénykönyve 1992. évi XXXII. Törvény** (továbbiakban Mt.)
8. **A közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. Törvény** (továbbiakban Kjt.)
9. A személyes gondoskodást végző személyek továbbképzéséről és a szociális szakvizsgáról szóló **9/2000. (VIII. 4.) SzCsM rendelet**

Személyi feltételek 2012. december 31.-én

1 fő csoportvezető családgondozó- általános szociális munkás végzettséggel

Családgondozói Csoport

6 fő családgondozó, ebből 2 fő általános szociális munkás, 1 fő szociálpolitikus, 1 fő szociálpedagógus, 1 fő pedagógus, 1 fő igazgatásszervező

Adósságkezelő Csoport

2 fő adósságkezelési tanácsadó – 2 fő szociális munkás, adósságkezelési tanácsadó
2 fő családgondozó (ebből egy 1 fő helyettesítéssel, 2012. március 21.-ig – általános szociális munkás végzettséggel, ezt követően pályázat útján került felvételre erre a státuszra egy általános szociális munkás) – 1 fő pedagógus

Jogi tanácsadás

1 fő jogi tanácsadó vállalkozói szerződéssel, heti 15 óra ügyfélfogadással

Pszichológiai tanácsadás

1 fő pszichológiai tanácsadó - vállalkozói szerződéssel heti 10 órában

Ügyfélszolgálat

3 fő szociális segítő - szociális asszisztens végzettséggel.

Dolgozók általános jellemzése

2012 májusában készült el a dolgozók minősítése, amelyet a Kjt. ír elő háromévente. A dolgozók közül 2 kollega kiválóan alkalmas minősítéssel, a többi kollega pedig alkalmas minősítéssel rendelkezik.

Összesített adatok 2012-ben

Kliens forgalom összesen:

6325 fő

8127 megjelenés

ebből eset	673 (2012.12.31.-én)
szociális eset	161 (2012.12.31.-én)
új kliensek száma	1102 fő

Családgondozói csoport forgalma:

1951 fő	2769 megjelenés
ebből eset	196 (2012.12.31.-én)
szociális eset	161 (2012.12.31.-én)
RSZS együttműködő ügyfelek száma	196 fő (2012.12.31.-én)
Álláskereső klub forgalma	499 fő 101 klubfoglalkozáson

Adósságkezelő csoport forgalma:

2497 fő	3201 megjelenés
ebből eset	477 (2012.12.31.-én)

Hálózatos ügyintézés: 317 kérelem 36.236.680 Ft összegben

Adótanácsadás: 149 fő 156 megjelenés

Adósságkezelési támogatás: 435 fő 582 megjelenés
41 fő együttműködésre kötelezett 2012-ben

Mediáció: 29 eset
66 résztvevő fő
31 érintett család
41 ülés

Jogi tanácsadás:

699 fő 802 megjelenés (az adatok tartalmazzák a Gyermekjóléti Központ forgalmát is)

Pszichológiai tanácsadás:

445 fő 568 megjelenés (az adatok tartalmazzák a Gyermekjóléti Központ forgalmát is)

Szakmai tevékenység

Családgondozói csoport szakmai munkája

Személyi feltétel: 6 fő családgondozó

A csoport családgondozói az alábbi feladatokat látják el:

- szociális esetkezelés egyénekkal, családokkal,
- rendszeres szociális segélyben részesülő személyek segítése,
- ellátásban nem részesülő munkanélküliek, és irányítás esetén a foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesülő aktívkorúak elhelyezkedését akadályozó külső és belső körülmények feltárása, azok megszüntetésére illetve enyhítésére, valamint a sikeres elhelyezkedésre irányuló segítő formák nyújtása,
- foglalkoztatási problémákat jelző kliensek támogatása egyéni és csoportos formában.

A csoport munkája a rendszeres szociális segélyében részesülő kliensekkel:

A Szolgálat célcsoportját az együttműködésre kötelezett, az aktívkorúak ellátásában – rendszeres szociális segélyben részesülők (RSZS-ek) alkotják, illetve a Munkaügyi Kirendeltség által munkavállalásra felkészítés céljából hozzájuk irányított foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesülők (FHT-sek).

2012-ben a Munkaügyi Központ Kirendeltsége nem irányított Szolgálatukhoz rendelkezésre állási támogatásban részesülő személyt.

A családsegítés feladata fenti ügyfélkörrel:

- folyamatos együttműködés a rendszeres szociális segélyben részesülő személyekkel – egyénre szabott cselekvési terv, megállapodás alapján, legalább 3 havonkénti találkozások során,
- beilleszkedési program keretében egyéni képességeket fejlesztő, életmódot formáló foglalkozások, tanácsadás, munkavégzésre történő felkészítés,
- egyéb egyéni, családi problémák, hátrányok megoldásában segítségnyújtás,
- az ügyfelek irányítása más, speciális szolgáltatásokhoz (adósságkezelés, jogi-, pszichológiai tanácsadás, szociális- és egészségügyi ellátók, stb.).

Az ügyfelek részesülhetnek a hetente két alkalommal szervezett álláskereső klub nyújtotta szolgáltatásokban is, ahol álláslehetőségeket ismerhetnek meg az internet, az álláslista és a rendelkezésre álló újságok segítségével, személyre szabott tanácsokat kaphatnak, önéletrajzot, kísérőlevelet írhatnak és küldhetnek, valamint átképzésekről, szakképzésekről informálódhatnak. A munkacsoport együttműködik a kerületi Önkormányzattal, a Munkaügyi Központtal, egyes (főleg csökkent munkaképességűeket foglalkoztató) munkaadókkal, szociális és egészségügyi szolgáltatókkal.

Adósságkezelő csoport tevékenysége

Személyi feltételek: 4 fő

2 fő adósságkezelési tanácsadó

2 fő családgondozó

Önálló munkacsoportban tízedik éve működik az Adósságkezelő Csoport a IV. kerületben élő, háztartási díjtartozással küzdő, vagy az eladósodás szélére került családok és egyének segítésére, gondozására.

Tevékenységi köreik:

Információk nyújtása

A kliensek itt kaphatnak tájékoztatást a tartozások rendezésének lehetőségeiről, a rendelkezésre álló és igényelhető támogatási formákról, külső forrásokról.

Nyilvántartják, és közvetítik azokat az információkat, amelyek a főváros IV. kerületében élő lakosokat illetik (díjkompenzációk, szemét-, távhő-, gáz-, víz-csatornadíj támogatások). Ugyancsak folyamatos tájékoztatást adnak a kerületben elérhető helyi támogatási lehetőségekről (normatív, és kiegészítő lakásfenntartási támogatások). Folyamatos napi élő kapcsolatot tartanak fenn azokkal a közüzemi szolgáltatókkal, akikkel ügyfeleink kapcsolatba

kerülnek: Főtáv ZRt., Díjhátralékkezelő ZRt., Díjbeszedő Faktorház ZRt., Díjbeszedő ZRt., Újpesti Vagyonkezelő ZRt., Fővárosi Gázművek ZRt., Budapesti Elektromos Művek NyRt.

Adósságkezelés

A háztartási adósságokat felhalmozó, velünk együttműködő családokkal feltérképezik anyagi helyzetüket, felkutatják a rendelkezésre álló anyagi erőforrásokat (ha vannak ilyenek), szükség szerint javasolják átstrukturálni kiadásait, megállapítják a kliens törlesztési kapacitását.

A megállapítottak alapján adósságrendezési terv, együttműködési megállapodás készül, és a rendelkezésre álló külső erőforrások (önkormányzati, alapítványi támogatások) bevonásával ennek alapján kezdődik el az adósságkezelés folyamata.

Az adósságrendezés időtartama alatt az ügyfelekkel folyamatos kapcsolatot tartanak, a visszafizetés folyamatát nyomon követik (befizetési csekket figyelemmel kísérése, esetleges átütemezések).

Az ezen időtartam alatt felmerülő problémák megoldásában egyéni segítséget nyújtanak, szükség esetén közvetítenek a részletfizetések átütemezésében.

Hálózat Alapítvánnyal kapcsolatos ügyintézés

A rezsihátralékok rendezését 1996 óta folyamatosan segítik a **Hálózat a Budapesti Díjhátralékosokért Alapítvány** - hoz benyújtott pályázatokkal.

Az Alapítvány többféle segítséget kínál a tartozások rendezéséhez: hátralékkiegyenlítő támogatás útján 30-90% támogatás szerezhető meg távhő-, víz-, csatorna-, szemétdíj-hátralékok visszafizetéséhez.

A 2006. évtől kezdődően az említett támogatási kérelmek minden fajtáját kizárólag a helyi (kerületi) önkormányzat Családsegítő Szolgálatán keresztül lehet benyújtani, melyhez az intézmény családgondozójának írásos javaslata szükséges.

2012-ben a **Hálózat Alapítványtól** december 31-ig **317-en** kaptak támogatást.

A kimutatott összes tartozás:	96.898.731 Ft
Egy családra eső átlagos tartozás:	321.923 Ft
Kért támogatás:	33.742.562 Ft
Megítélt támogatás:	36.236.680 Ft

39 támogatásban részesült ügyfélnek az Újpesti Vagyonkezelő ZRt.-nél halmozódott föl lakbérhátraléka, őket emiatt közvetve, vagy közvetlenül a kilakoltatás veszélye fenyegette. A legmagasabb összegű 300.000 Ft-os támogatást **36** kérelmező kapta. Rendkívüli támogatásban **2 család** részesült.

Az alapítványi támogatásokkal kapcsolatos munkájuk része az is, hogy a kedvezően elbírált kérelmekhez kapcsolódó kötelezően előírt önrész részletbefizetéseit minden ügyfelünknel folyamatosan nyomon követik, az igazolásokat az Alapítvány számára eljuttatják.

Az alapítványi átutaláshoz szükséges önrész teljes, vagy részleges befizetését **524** kérelmező igazolta ebben a félévben.

Adósságkezelési szolgáltatás

A IV. kerületi Önkormányzat adósságkezelési szolgáltatásához, amelyet a Szoc. Tv. és a helyi rendelet szerint a Szolgálat javaslatával, környeztanulmányával és javaslat benyújtásával lehet igénybe venni, 2006. szeptemberétől juthatnak hozzá a kérelmezők.

Az adósságkezelők feladata ezzel kapcsolatosan: környeztanulmány készítése az ügyfél lakásán, az adós törlesztési kapacitásának megállapítása, adósságkezelési terv elkészítése, javaslattétel a Szociális Osztály számára a szolgáltatás igénybevételéhez.

Kedvező elbírálás esetén az ügyféllel kötött együttműködési megállapodás alapján az adósságrendezési folyamat nyomon követése, havi aktuális számlák befizetésének ellenőrzése, az ismételt eladósodás megakadályozása.

Az együttműködési megállapodástól való eltérés esetén tájékoztatják a Szociális Osztályt, amely dönt a támogatás további folyósításáról vagy visszavonásáról.

2012-ben **37 új** ügyfélnek ítéltek meg adósságsökkentési támogatást **4.455.841 Ft összegben**. A támogatás folyósításához szükséges, adós által befizetendő önrész **2.110.881 Ft**.

A kérelmezők tartozása: **7.775.981 Ft**. (egy főre eső tartozás: **210.661 Ft**).

13 új kérelemhez kapcsolódó javaslatot és környeztanulmányt készítettek, ezek elbírálása folyamatban van.

A szakmai munka áttekintése

Az éves ügyfélforgalom megfelel a 2011. év időarányos mutatóinak, azonban a különböző szolgáltatásokat igénybe vevők aránya átstrukturálódott: némileg csökkent a munka világa csoport forgalma és nőtt az adósságkezelés iránt érdeklődő ügyfelek száma.

A rendszeres szociális segélyben részesülő személyekkel való foglalkozástól (álláskereső klub, beilleszkedési program – csoportok) munkatársaik szakszerű és teljes körű segítése ellenére sem várható hathatós és tartós eredmény a kötelezett személyek kora, nem piacképes képzése, a képzések és a Munkaügyi Központtal való együttműködés, valamint a számukra elérhető munkalehetőségek hiánya miatt.

A szociális esetkezelésben is résztvevő ügyfelek egyéb szociális – mentális problémáik fennállása esetén azonban hatékony támogatást kapnak.

Az adósságkezelés területén egyre több család – egyén ellehetetlenülését tapasztalják azoknál az ügyfeleknél is, ahol normális életvezetés és munkajövedelem biztosítaná a megélhetést. Ugyanakkor a gazdasági válság, a devizahitelek törlesztő részleteinek drasztikus emelkedése – ennek következtében a tartozások nagyobbodó összege -, s e mellett a helyi rendelet által a támogatott tartozások behatárolt köre miatt erősen leszűkült az adósságkezelésbe bevonhatók köre.

A megnövekedett igények hatására mindezek ellenére az adósságkezelési szolgáltatást igénybe vevők száma 2011. évhez viszonyítva nőtt, a Hálózatos ügyintézés igénybe vevők száma pedig jelentősen megemelkedett.

Együttműködések

A Gyermekjóléti Központ felé 2012-ben nem történt írásos jelzés gyermek veszélyeztetéséről, esetátadás illetve esetátvétel nem történt. Az azonban gyakran előfordul, hogy a családgondozó személyesen kíséri át az ügyfelet a Gyermekjóléti Központba. A Gyermekjóléti Központ ügyfelei szükség szerint igénybe veszik a családsegítés szolgáltatásait, így az adósságkezelést, a mediációt és részt vesznek az álláskereső klub foglalkozásain.

Az Önkormányzat Szociális és Lakásügyi Osztályával folyamatos az együttműködés.

Az adósságcsökkentési támogatást igénylők segítése céljából folyamatos konzultáció keretében igénybe vették a Roma Kisebbségi Önkormányzat segítői lehetőségeit, akik jelentős érdekérvényesítő képességüknek köszönhetően hatékonyan járnak közbe azon díjhátralékkal rendelkező ügyfeleink érdekében, akik részére a támogatás valamely okból a helyi rendelet szabályozását figyelembe véve nem folyósítható.

A Kisebbségi Önkormányzattal – Elnökével és jogászával - a továbbiakban is szoros együttműködésben kívánnak dolgozni, és az ellátásokhoz való hozzájutás könnyítése érdekében közösen elkészített tervezetek előterjesztésével.

A Szolgálat csoportvezetője az Önkormányzat által kiírt PÁLYÁZATI FELHÍVÁS (az átmenetileg nehéz helyzetbe került családok lakáshitel-támogatásairól szóló rendelet alapján, annak érdekében, hogy az érintettek lakástulajdonukat megtarthassák és fizetőképességüket helyreállíthassák) elbírálására létrejött bizottság munkájában részt vesz. Az Adósságkezelő csoport munkatársai a Lakásügyi Iroda vezetőjének kérésére a pályázatok elbírálását elősegítendő környezettanulmányokat végeznek. 2012. évben négy alkalommal került sor a pályázat kiírására és elbírálására.

A szolgálat segítséget nyújt azoknak a családoknak, akiknek felhalmozott tartozásai miatt önkormányzati bérleményüket el kell hagyniuk. Minden esetben a szolgálat felveszi ezen családokkal a kapcsolatot, és közösen próbálja megoldani ezt a helyzetet. Sajnos olyan esetekkel is számolni kell, ahol nincs más megoldás, mint a hajléktalan ellátásba történő irányítás.

Képzések, szakmai műhelyek

Az adósságkezeléssel foglalkozó munkatársak több alkalommal résztvevői voltak a Szociális Szakmai Szövetség által egész éven át sorozatban megrendezett műhelybeszélgetéseken és előadásokon.

Az adósságkezelői csoport egy családgondozója és a szolgálat csoportvezetője részt vett a Budapest Esély Nonprofit Kft. által szervezett „Kommunikáció hátrányos helyzetű társadalmi csoportokkal” című képzésen.

A szolgálat csoportvezetője és a két adósságkezelési tanácsadó részt vett a Budavári Családsegítő Központ Módszertani Csoportjának az új, TAJ alapú nyilvántartási rendszer bevezetéséről szóló konferenciáján.

A szolgálat csoportvezetője részt vett a TÁMOP – 5.4.2.-08/1 „Központi szociális információs fejlesztések” kiemelt projekt keretén belül megvalósult „Szociális ügyek elektronikus ügyintézője” című akkreditált képzésen.

Ellenőrzés

2011 nyarán mind a módszertan, mind pedig a kormányhivatal ellenőrzést tartott a szolgálatnál, amelynek eredményéről 2011 decemberében érkezett jegyzőkönyv, az abban kifogásolt elemek javítása, kiegészítése megtörtént, a szolgálat javított szakmai programja és SZMSZ-e véleményezés céljából jelen pillanatban a Módszertani Csoportnál van.

Szociális képzésben résztvevő hallgatók gyakorlatának vezetése

A hallgatók fogadásának keretszerződés útján való bonyolítása megnehezítette a szakmai gyakorlatok lefolytatását.

Működés tárgyi eszközei, elmaradása, igényei, indoklása

A családsegítő szolgálat 4 munkaszobával, 2 interjú szobával, 1 csoportszobával, és 1 fogadóhelyiséggel, valamint mosdókkal rendelkezik.

A szolgálat mindennapi tevékenységéhez elengedhetetlen, hogy a családgondozók számítógépekhez hozzáférjenek és azokat használják. Jelen pillanatban a szolgálat 7 db számítógéppel rendelkezik, 1 db gép beszerzése folyamatban van. Sajnos ez a felszereltség is kevésnek mondható, hiszen a családgondozói létszám többet igényelne. Erre azért is van szükség, mert a TEVADMIN rendszer bevezetése, a napi adminisztráció, kérelmek, beadványok, feljegyzések szükségessé teszik a számítógépek beszerzését.

A szolgálat 6 db telefonkészülékkel rendelkezik, sajnos nem mindegyik működik megfelelően ebből időnként problémáik is akadnak. Szükséges lenne némely telefon cseréjére.

4. Jegyzői hatáskörben tett gyámhatósági intézkedések

A Budapest IV. kerület Jegyzői Gyermekvédelmi Csoportja a 331/2006. (XII. 23.) Kormányrendelet (a gyermekvédelmi és gyámügyi feladat- és hatáskörök ellátásáról, valamint a gyámhatóság szervezetéről és illetékességéről) 3. §. alapján a következő feladatokat látta el 2012-ben:

- teljes hatályú apai elismerő nyilatkozat felvétele
- külön jogszabályban meghatározott esetben ügygondnok, eseti gondnok kirendelése, a kirendelt gondnok felmentése, továbbá munkadíjának megállapítása
- a városi gyámhivatal felkérésére a gyámsági és gondnoksági ügyekben leltározási feladatokat végez, környezettanulmányt
- készít, valamint közreműködik a gyámhivatali határozatok végrehajtásában,
- felveszi a szülő nyilatkozatát, melyben hozzájárul gyermeke ismeretlen személy általi örökbefogadásához
- dönt a gyermek védelembe vételéről és annak megszüntetéséről
- a gyermeket azonnali intézkedést igénylő esetben a különélő másik szülőnél, más hozzátartozónál vagy más alkalmas személynél, illetve nevelőszülőnél, vagy - ha erre nincs mód - gyermekotthonban, fogyatékos személyek otthonában vagy pszichiátriai betegek otthonában helyezi el,
- megállapítja a gyermek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságát,

- megállapítja a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermek gyámjával rendelt, tartásra köteles hozzátartozó kiegészítő gyermekvédelmi támogatásra való jogosultságát,
- közreműködik a gyermektartásdíj iránti igény érvényesítésében a nemzetközi szerződésben meghatározottak szerint
- közreműködik a gondozási díj és a megelőlegezett gyermektartásdíj behajtásában,
- ellátja a törvényben vagy kormányrendeletben hatáskörébe utalt egyéb gyermekvédelmi és gyámügyi feladatokat
- a gyermekjóléti szolgáltatás és a gyermekek napközbeni ellátása működésének engedélyezéséről

A gyermekvédelmi csoport létszáma 2012 szeptemberéig 4 fő, 3 fő ügyintézővel, és 1 fő, ügyintézői feladatok ellátására is jogosult csoportvezetővel, ezt követően az ügyintézői létszám 1 fővel csökkent.

Ügyiratforgalmi adatok 2012. évben

Alapszám: 1039

Alsószám: 6135

Összesen: 7174

Közvetlenül megtámadható I. fokú döntések száma: 344 határozat, 114 végzés

A jegyzői hatáskörben tett gyámhatósági intézkedések:

Védelembe vétel

2012. évben védelembe vett kiskorúak száma összesen 47 fő volt.

A felülvizsgálatok során 72 esetben a védelembe vétel **megszüntetéséről** döntött a gyámhatóság.

2012. év december 31. napján a nyilvántartott védelembe vett kiskorúak száma: 90 (halmozott adat)

A védelembe vétel okai:

- környezeti
- szülőnek felróható magatartási
- gyermeknek felróható magatartási
- fiatalok által elkövetett bűncselekmény

Jelzőszervek:

- a) az egészségügyi szolgáltatást nyújtók, így különösen a védőnői szolgálat, a házi orvos, a házi gyermekorvos,
- b) a személyes gondoskodást nyújtó szolgáltatók, így különösen a családsegítő szolgálat, a családsegítő központ,
- c) a közoktatási intézmények, így különösen a nevelési-oktatási intézmény, a nevelési tanácsadó,
- d) a rendőrség,
- e) az ügyészség,
- f) a bíróság,
- g) a pártfogó felügyelői szolgálat,

- h) az áldozatsegítés és a kárenyhítés feladatait ellátó szervezetek,
- i) a menekülteket befogadó állomás, a menekültek átmeneti szállása,
- j) a társadalmi szervezetek, egyházak, alapítványok,
- k) a munkaügyi hatóság.

Ezek az intézmények és személyek kötelesek:

- a) jelzéssel élni a gyermek veszélyeztetettsége esetén a gyermekjóléti szolgálatnál,
- b) hatósági eljárást kezdeményezni a gyermek bántalmazása, illetve súlyos elhanyagolása vagy egyéb más, súlyos veszélyeztető ok fennállása, továbbá a gyermek önmaga által előidézett súlyos veszélyeztető magatartása esetén.
- c) Valamint a veszélyeztetettség megelőzése és megszüntetése érdekében ezen intézmények és személyek kötelesek egymással együttműködni és egymást kölcsönösen tájékoztatni.

Az iskolák részéről érkező leggyakoribb jelzés a tankötelezettség megsértésével kapcsolatban érkezett.

A védelembé vétel keretében leggyakrabban elrendelt intézkedések:

- a szülő figyelmeztetése helytelen magatartásának megváltoztatására
- a gyermek számára- kifogásolt magatartásának megszüntetése érdekében- magatartási szabályok megállapítása
- pszichológusi vizsgálaton való megjelenésre kötelezés
- a gyermek és hozzátartozója orvosi vizsgálatának kezdeményezése
- a gyermek egészségét veszélyeztető körülmények megszüntetéséről való intézkedés
- folyamatos kapcsolattartásra kötelezés a közoktatási intézménnyel, a családgondozóval és a családvédelmi szervekkel
- a gyermek tankötelezettség teljesítésének folyamatos figyelemmel kísérésére való kötelezés

Ideiglenes hatályú elhelyezések:

A jegyzői gyámhatóság által elrendelt ideiglenes hatályú elhelyezések vonatkozásában, a megelőző évhez képest változás nem következett be, **2012-ben 15 fő** kiskorú - 2011-ben 15 fő - esetében került sor ideiglenes hatályú elhelyezésre. Az elhelyezések 2 eset kivételével a Gyermekjóléti Központ javaslata, jelzése alapján történtek.

Az okok között szerepeltek:

- szülő rendezetlen élet és lakáskörülményei
- szülő eszköztelensége, mely kimeríti a veszélyeztetés tényének megvalósulását, családi krízishelyzet
- súlyos szülői elhanyagolás
- kiskorú önmagára nézve veszélyeztető magatartása

2012. évben jelzőrendszeri esetmegbeszélésen 5 alkalommal vett részt a Jegyzői Gyermekvédelmi Csoport.

5. Gyámhivatali hatáskörben végzett hatósági tevékenység

A Gyámhivatal a gyermekvédelmi feladatait a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvényben (továbbiakban Gyvt.) meghatározott hatósági intézkedésekkel látja el.

A gyámhivatali munka rendkívül sokrétű. Jelentős mennyiségű jogszabály alapos ismeretét követeli, és az egyes emberek, családok személyes ügyeivel való empatikus, de határozott és törvényes beavatkozást feltételez. 2012. évben több ízben módosultak a gyámhivatali munkában alkalmazandó jogszabályok.

2012. évben az iktatott iratok száma: 14427 db. A közvetlenül megtámadható érdemi döntések száma: 1106 határozat és 144 végzés. Ebből államigazgatási úton megtámadott döntések száma: 21 db.

A klasszikus gyermekvédelmi feladatok közül jelentős készpénz-, és ingatlanvagyon felügyelete és ellenőrzése hárul a gyámhivatalra. (Ingatlanok eladása, cseréje, terhelése, ráépítés, átalakítás, készpénz befizetése, kifizetése, befektetése, hagyatéki ügyek, számadások elbírálása.)

388 kiskorú gyermeknek van ingatlan vagyona, 158 kiskorú gyermeknek 119 millió forint gyámhatósági betétben elhelyezett pénz vagyona van. 21 gyermeknek van államilag garantált értékpapírban a pénze, az értékpapír névértéke 95 millió forint.

Ideiglenes hatályú elhelyezés

Amennyiben a gyermek felügyelet nélkül marad, testi, értelmi és erkölcsi fejlődését a családi környezete, vagy önmaga súlyosan veszélyezteti és emiatt azonnali intézkedés szükséges, a gyámhatóság a gyermeket ideiglenesen elhelyezi. Lehetőség szerint a gyermeket a különülő szülőnél, hozzátartozónál és legvégső esetben átmeneti elhelyezést biztosító szakellátó intézményben kell elhelyezni.

Ilyen gyermekvédelmi hatósági intézkedést a gyámhivatalon kívül hozhat a rendőrség, határőrség, ügyészség, bíróság, és a büntetés végrehajtási intézet parancsnoka.

A gyámhivatal az ideiglenes hatályú elhelyezést követően –függetlenül attól, hogy arra mely beutaló szerv intézkedése alapján került sor- annak elrendelésétől számított

- 30 napon belül megszünteti az ideiglenes hatályú elhelyezést, ha annak okai nem állnak fenn, vagy
- 35 napon belül elrendeli a gyermek átmeneti vagy tartós nevelésbe vételét, vagy
- két hónapon belül pert indít az ideiglenes hatályú elhelyezés fenntartása vagy megváltoztatása mellett, illetve a szülői felügyelet megszüntetése iránt.

2012. évben a gyámhivatal (2 fő kiskorút), a jegyző (15 fő kiskorút) a rendőrség (2 fő kiskorút) összesen: 22 fő kiskorú gyermeket helyezett el ideiglenes hatállyal.

Az elhelyezések oka jellemzően: családi konfliktusok, veszekedés, verekedés, szülő elhanyagoló magatartása, fogyatékoság.

Családba fogadás

A szülő kérelmére a gyermeket egy szülő által megnevezett személy, család átmenetileg befogadja, gondozza. Ez idő alatt a szülő felügyeleti joga szünetel, a családba fogadó személyt kell gyámnak kirendelni. A családba fogadás az alapul szolgáló ok előre látható fennállásáig tart.

A családba fogadás engedélyezése lehetővé teszi a gyermek elhelyezését a bírói út kihagyásával, hatósági döntéssel. A családba fogadási ügyeket is évente felülvizsgáljuk. A felülvizsgálat eredményeképpen a családba fogadást fenntartjuk, megszüntetjük, vagy pert indítunk a gyermek elhelyezésre.

Az elmúlt év során 17 kiskorú családba fogadását engedélyeztük. Kérelem elutasítására nem kerül sor.

2012. december 1.-n 124 gyermek állt gyámság alatt. Ebből 26 kiskorú gyámságát családba fogadó személy látja el. 45 gyermek gyámságát 3. személy (nagyszülő, testvér, egyéb rokon) látja el, ezekben az ügyekben a bíróság döntött a gyermekelhelyezésről. 53 gyermek gyámságát hivatásos gyám, nevelőszülő, gyermekotthon vezetője látja el.

Átmeneti nevelés

A gyámhivatal a gyermeket átmeneti nevelésbe veszi, ha a gyermek fejlődését a családi környezete veszélyezteti, és azt a már említett megoldásokkal nem sikerült megszüntetni.

Ezzel egyidejűleg a gyermeket nevelőszülőnél, vagy ha ez nem lehetséges, gyermekotthonban helyezi el, és gyámot rendel részére. Az átmeneti nevelésbe vétel feltételeinek fennállását évenként felülvizsgáljuk. A felülvizsgálathoz körültekintő, megalapozott javaslatokat kapunk. A szakértői vélemények megkönnyítik a döntést.

2012. december 1-én nyilvántartott átmeneti neveltek száma 53 fő volt. Az átmeneti nevelésbe vétel oka: magatartási vagy beilleszkedési zavar, szülői elhanyagolás, fogyatékoság, családon belüli bántalmazás.

Tartós nevelésbe vétel

A gyámhivatal a gyermeket tartós nevelésbe veszi, ha a szülő vagy mindkét szülő felügyeleti jogát a bíróság megszüntette, szülő vagy mindkét szülő elhalálozott. A gyermek ismeretlen szülőktől származik. A szülő lemondó nyilatkozatot tett, hozzájárult a gyermek titkos örökbefogadásához.

2012. december 31-én nyilvántartott tartós neveltek száma 1 fő volt.

Utógondozás

Az átmeneti vagy tartós nevelés megszűnése után (18. életév betöltése) a gyámhivatal legalább egy év időtartamra elrendeli a gyermek és a fiatal felnőtt utógondozását feltéve, hogy az utógondozást a fiatal felnőtt maga is kéri. Az utógondozás célja, hogy elősegítse a gyermek, illetve a fiatal felnőtt családi környezetbe való visszailleszkedését, önálló életének megkezdését. 2012. évben 6 fő fiatal felnőtt utógondozását rendeltük el.

Utógondozói ellátás

A gyámhivatal a fiatal felnőtt kérelmére, - illetve a gyermek nagykorúságának elérése előtt a gyám javaslatának figyelembevételével- elrendeli az utógondozói ellátást, ha a gyermek, illetve a fiatal felnőtt átmeneti vagy tartós nevelésbe vétele nagykorúvá válásával szűnt meg, és létfenntartását önállóan biztosítani nem tudja, vagy tanulmányokat folytat, vagy szociális bentlakásos intézménybe várja a felvételét. Az utógondozói ellátás a 24. életév betöltéséig kérhető.

A 2012. évben 4 fiatal felnőttél engedélyeztük az utógondozói ellátást. Ebből 1 fő gyermekotthonban, 1 fő utógondozói otthonban, 2 fő nevelőszülőnél részesül utógondozói ellátásban. A fiatalok egy része nappali tagozaton tanulmányokat folytat, vagy létfenntartását önállóan biztosítani nem tudja. Megszűnt utógondozási ellátások száma 8 fő.

Gyermektartásdíj megelőlegezésének elrendelése

A gyermektartásdíj megelőlegezésének akkor van helye, ha a bíróság a tartásdíjat jogerős határozatban már megállapította, és a gyermektartásdíj összegének behajtása átmenetileg lehetetlen, továbbá a gyermeket gondozó szülő nem képes a gyermek részére a szükséges tartást nyújtani.

2012. évben gyermektartásdíj megelőlegezése iránt 48 kérelem érkezett a gyámhivatalhoz. Az elutasított kérelem nem volt.

Megelőlegezésre a tárgyév folyamán kifizetett összeg: 16.869.000.- Ft.- volt, ezt az összeget a központi költségvetés visszatéríti.

Otthonteremtési támogatás

Az otthonteremtési támogatás célja, hogy az átmeneti vagy tartós nevelésből kikerült fiatal felnőtt lakáshoz jutását, tartós lakhatása megoldását elősegítse.

A 2012. évben 6 fő gyermekvédelmi szakellátásból kikerült nagykorúvá vált fiatal felnőttnek állapítottunk meg otthonteremtési támogatást. A kiutalt otthonteremtési támogatás összege 8.608.000.-Ft volt, ezt az összeget a központi költségvetés visszatéríti.

Együttműködés, vizsgálatok

A gyámhivatal rendszeres munka és személyes kapcsolatot tart az alap- és szakellátó intézményekkel, a társhatóságokkal, valamint a bírósággal. A gyermekvédelem szereplőivel a munkakapcsolatunk jó.

A gyámhivatalt érintő szervezeti változások miatt a statisztikai adatgyűjtés 2012. jan. 1.-től – 2012. december 1. napjáig tartott.

6.A felügyeleti szervek és a működést engedélyező hatóságok ellenőrzései

A Gyermekjóléti Központnál 2012-ben intézményi belső auditálás keretében a dokumentáció ellenőrzése történt meg, mely során nem találtak kifogásolni valót. A vizsgálat nem talált problémát a működésben.

A Családsegítő szolgálatnál 2012-ben intézményi belső auditálás keretében a dokumentáció ellenőrzése történt meg, mely során nem találtak kifogásolni valót. A vizsgálat nem talált problémát a működésben.

2012 évben a Magyar Államkincstár ellenőrizte a Bölcsődék Intézménye működését. A bölcsődék egészségügyi tevékenysége feletti szakfelügyeletet a Budapest Főváros Kormányhivatal Népegészségügyi Szakigazgatási Szerv illetékes tiszti főorvosa gyakorolja, az évi két ellenőrzés valamennyi bölcsődei részlegben megtörtént.

Bp. Főv. Újbuda Önkormányzat EBI szemünk Fénye Bölcsőde és Regionális Módszertani központ – külön jogszabályban meghatározottak szerint – 2012.12.31-ig ellenőrizte a bölcsődék működését. Ellenőrzéseiről jegyzőkönyvet vett fel, amit eljuttat a bölcsődék vezetője és fenntartója felé.

7. Jövőre vonatkozó javaslatok, célok meghatározása

Az 1997. évi XXXI. törvény (a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról) 94.§-ának értelmezése alapján Újpest önkormányzata:

- a) bölcsődét,
- b) gyermekek átmeneti otthonát,
- c) családok átmeneti otthonát,
- d) gyermekjóléti központot köteles működtetni.

Újpest önkormányzata minden személyes gondoskodást nyújtó, gyermekjóléti ellátási formát biztosít Újpest lakossága számára.

A Gyermekek Átmeneti Otthonába 2003. évtől társulási megállapodás alapján elhelyezésre kerülnek a IV. kerületi gyerekek mellett a XV. és a XVI. kerület rászorult gyermekei is. A három kerület együttesen adta az átlag 12 fős gyermekcsoportot. Az elmúlt 2-3 évben jelentősen emelkedett a beutalt gyermekek száma és megjelent az igény a 3 éven aluli gyermekek átmeneti gondozására is. Mivel az épület jelentős területe az intézmény szempontjából kihasználatlan volt, így a képviselőtestület engedélyezte, hogy az intézmény fogadhasson kisebb gyermekeket is, valamint összesen 24 gyermek ellátására, bővítésre kerüljön az otthon férőhelyeinek a száma. Az épület átalakítása 2011. őszén befejeződött, így ez a terv megvalósulhatott. 2012. novemberétől 24 főre bővült az otthon férőhelyeinek száma. A Bővítés indokoltsága az elmúlt év folyamán bebizonyosodott. A 0-3 éves korú gyermekeket fogadó „kiscsoport” egész évben fogadta az arra rászoruló gyermekeket, ezzel megmentve őket attól, hogy kiemelésre kerüljenek családjukból. Az Otthon mindkét csoportja jelenleg is közel 100%-os feltöltöttséggel működik.

Fontos, hogy a gyermekek és családjaik a problémáik szempontjából a lehető legkorábbi időszakban segítséget kapjanak a gyermek testi, értelmi, érzelmi és szociális fejlődéshez. A problémák korai felismerése, a szakemberek folyamatos támogatása, a gyermekekkel és a szülőkkel való közvetlen foglalkozás hozzájárul a gyermekek fejlődésének elősegítéséhez. Mivel a tankötelezettségi korhatár csökkent, még fontosabb, hogy ezek a hátrányok minél korábban felszínre kerüljenek, és a korai fejlesztés megvalósuljon.

A kerületben már meglévő és működő szolgáltatások összehangolásával, egy globálisabb szemlélettel, valódi együttműködéssel egy hatékonyabb szolgáltatásrendszer kialakítása válhatna valóra. Nem teremt új, párhuzamos ellátórendszert, hanem a helyi ellátások - helyi szükségleteken alapuló - új típusú összekapcsolódásával oldaná meg célkitűzéseit, függetlenül attól, hogy a gyermeket ellátó intézmény melyik ágazathoz tartozik (oktatás, egészségügy, szociális, vagy gyermekvédelmi ellátás).

A gyermekek alapvető joga, hogy egyenlő, elérhető segítséget kapjanak fejlődésükhöz, *képességeik, készségeik kibontakoztatásához, családban történő nevelkedésükhöz.* A gyermekellátásoknak feladata, hogy szolgáltatásaikat úgy szervezzék, hogy egyenlő eséllyel férjen hozzá minden gyermek a saját életkorának és szükségleteinek a leginkább megfelelő minőségi ellátáshoz.

Cél: Az ellátórendszer elemeinek összekapcsolódása, egymás szolgáltatásainak megismerése. A kerületben dolgozó szakemberek elkötelezetté tétele a gyermekek, és családjaik számára nyújtott szolgáltatások fejlesztése mellett. A szakemberek és a szolgáltatók közötti együttműködés folyamatos szakmai tanulásra, fejlődésre ad lehetőséget. Szükséges az összehangolt célok megfogalmazása, a meglévő erőforrások együttes kihasználása, közös szakmai feladatok meghatározása annak érdekében, hogy a kedvezőtlen társadalmi jelenségekre, problémákra még hatékonyabb megoldásokat lehessen kidolgozni.

8. Bűnmegelőzés, kábítószer problémával kapcsolatos tevékenység

8.1. A IV. kerületi Rendőrkapitányság

A IV. kerületi Rendőrkapitányság 2012. évi gyermekvédelmi területen végzett munkája az alábbiak szerint alakult.

Kapcsolattartás

A IV. kerületi Rendőrkapitányság a jelzőrendszer valamennyi tagjával jó együttműködést alakított ki.

Folyamatosan tartották a kapcsolatot Újpest Önkormányzatának Szociális és Egészségügyi Intézménye Családsegítő Szolgálatával, Gyermekjóléti Központtal, az Önkormányzat Szociális Osztályával, Jegyzői Gyermekvédelmi Csoporttal, Gyámhivatallal, a Kornis Klára Gyermekotthonnal, a kerület iskoláival valamint az S.O.S. Krízisalapítvánnyal, akik válsághelyzetben lévő családoknak nyújtanak átmeneti segítséget. A fenti intézmények közül a SZEI Gyermekjóléti Központjával szorosabb, közvetlenebb a kapcsolatuk.

Családon belüli erőszak

2012. évben 232 családon belüli erőszakkal összefüggő esetben rendeltek el nyomozást, mely jellemzően testi sértés, garázdaság, zaklatás, kiskorú veszélyeztetése, tartás elmulasztása, és magánlaksértés elkövetése miatt indult. Az eljárásokat akadályozó tényezők között szerepel, hogy a sértettek a jogsértést, bántalmazást követően napokkal, hetekkel később kérnek segítséget, meghallgatásukkor már nem akarják bántalmazójuk felelősségre vonását, az idézésen nem jelennek meg, nem tesznek vallomást, nem terjesztenek elő magánindítványt, valamint a szakértői vélemények beszerzése is hosszú időt vesz igénybe.

Az erőszakos jogsértések kiváltó tényezőjeként legnagyobb arányban az állandó alkoholfogyasztás, ittasan elkövetett jogsértések szerepelnek, de jellemző a válással, gyermekelhelyezéssel összefüggő konfliktusok, vagyoni viták, munkanélküliség, betegség, érzelmi válsághelyzetek, féltékenység.

Családon belüli erőszak miatt a 2012-es évben 26 alkalommal rendeltek el ideiglenes megelőző távoltartást, valamint 32 esetben továbbítottunk adatlapot a gyermekjóléti szolgálatok felé. A jelzések többségét az indokolta, hogy a bántalmazásnál jelen volt kiskorú.

A továbbított adatlapok többsége a kerületi gyermekjóléti intézményt érintette. A jelzéseikre az érintett szervek minden esetben reagáltak.

Fiatalkori bűnözés – áldozattá válás

2012-ben ismertté vált elkövetők közül gyermekkorú és fiatalkorú elkövetők számában nincs változás, a tavalyi évhez képest, stagnál. A gyermekkorú elkövetőkre továbbra is jellemző, hogy fiatalkorú társaikkal együtt követtek el bűncselekményeket.

A sértetti és az áldozati oldalt vizsgálva megállapítható, hogy többségében fiatalkorú fiúk követik el a bűncselekményeket fiatal fiúk sérelmére. Jellemző a hasonló korúak sérelmére, csoportosan történő elkövetés, amely egyre gyakrabban mutat szervezettséget, (megbeszélte szerepek, hamis alibi biztosítása stb.). Továbbá megállapítható, hogy az áldozat és az elkövető nem ismerik egymást, kisebb arányban fordul elő, hogy ismeri egymást az elkövető és a sértett, pl.: iskolatársak. Az áldozatok közreható magatartása még mindig jelentős, a figyelmetlenség, az értékek mutogatása. Az elkövetés jellemzői között lényeges adat, hogy a bűncselekmények a kora délutáni, iskola idő után történnek, az utcán, vagy tömegközlekedési eszközökön. Az elkövetési tárgy jellemzően mobiltelefon, készpénz, szórakoztató-elektronikai cikkek MP3, MP4., ékszer, óra.

Az elkövetés hátterében még mindig az anyagi haszonszerzés áll, majd ezt követi az agresszivitás, a társadalmi veszély fel nem ismerése, a fegyelmezetlenség, a kalandvágy, a bosszú. A bűnelkövetést elemezve elmondható, hogy továbbra is a vagyoni elleni (lopások, rablások) bűncselekmények száma a legmagasabb.

A bűnözést előidéző okok komplex jellegűek, a legkülönbözőbb társadalmi folyamatok és egyéni tényezők kölcsönhatása vezethet a kriminális magatartás kialakulásához. Fontos tényező a családi háttér, a baráti kör, globálisan nézve a társadalom a gazdasági válság, rossz szociális körülmények, a növekvő munkanélküliség, a csonka családok, az általános értékválság, a devianciára való hajlam.

A visszaélés kábítószerrel bűncselekmény elkövetése stagnál, gyermekkorú ellen nem kezdeményeztünk eljárást, és csekély számban fordult elő fiatalkorú elkövető. A fogyasztást tekintve a cannabis származékok fordultak elő nagyobb számban, újdonság azonban a 2011. évhez képest, hogy a „kati”, „golden teacher” gomba, „MP4” nevű kábítószer is megjelentek a kerületben.

Prevenció

Bűnmegelőzési céllal visszatérően ellenőrizték a bűnügyileg fertőzött területeket, csoportképző helyeket és rendszeresen szerveztek bűnmegelőzési és közrendvédelmi akciókat.

2012-ben az intézményekben 40 alkalommal, 74 órában tartottak előadókink tájékoztatást – bűnmegelőzés, drog-prevenció, vagyoni védelem, áldozatvédelem és családon belüli erőszak, baleset megelőzés tárgykörökben – diákoknak, szülőknek.

Az óvodások részére az előadások témáit a biztonságos közlekedésre nevelés, valamint az „Ovi - Zsaru” programban szereplő témák feldolgozása tette ki. Az oktatások minden esetben játékos formában történtek, melyet a gyakorlati megvalósítás követett. Az előadásokat a közlekedési előadó 11 alkalommal 18 órában tartotta.

Az iskolák tekintetében 20 alkalommal 48 órában tartottak az előadók előadásokat közlekedésbiztonsága, a balesetmentes és biztonságos közlekedésre nevelés, valamint bűnmegelőzés és dropprevenció témakörben.

A tanulók oktatása azonban nemcsak az iskolapadban, hanem a nyári táborokban, valamint a kerületi önkormányzati rendezvényeken is folytak. A táborokban a polgárőrség

munkatársaival rendszeresen tartottak közlekedésbiztonsági és drogrevenziós oktatások keretében játékos vetélkedőket, ahol a verseny díjazásaként propaganda anyagokat osztottunk ki, melyen a helyi média munkatársai is jelen voltak.

Az „Iskola rendőre program” keretében az illetékességi területünkön található valamennyi általános iskolát felkeresték a körzeti megbízottak. A tapasztalatok azt mutatják, hogy minden oktatási intézményben jó munkakapcsolatot alakítottak ki az intézményvezetőkkel, illetve a kapcsolattartással megbízott személyekkel. Az „Iskola rendőre” programmal kapcsolatos feladataik végrehajtásának tapasztalatairól elmondható, hogy tevékenységünket mind a szülők, mind a pedagógusok hasznosnak tartják és örömmel fogadták.

Rendezvények

A lakossággal való kapcsolattartás során több esetben részt vettek a helyi Kábítószer Egyeztető Fórumon, lakógyűléseken.

A helyi médiában (újság, televízió), rendszeresen közzétesznek aktuális felhívásokat, közérdekű információkat, bűnmegelőzési célzatú híreket, adatokat, tájékoztatásokat.

Kerületi intézmények igényeihez alkalmazkodva egész évben biztosítottak prevenciós előadásokat, részt vettek a sport-, és kulturális programokon, rendezvényeken.

8.2. Gyermek, Ifjúsági és Sport Osztály

Újpest Önkormányzata 2012-ben folytatta a drogrevenziós programot, az elfogadott helyi stratégia célkitűzéseinek megfelelően, a Gyermek Ifjúsági és Sport Osztály szervezésében, szoros együttműködésben az újpesti nevelési-oktatási intézményekkel, és civil szervezetekkel.

Megalakulása óta (2004) folyamatosan működik a koordináció helyi szervezeti formája a **Kábítószerügyi Egyeztető Fórum (KEF)**. Fő feladata a helyi stratégiában foglaltaknak megfelelően a drogrevenziós munka összehangolása, együttműködés a drogrevenzióval foglalkozó intézményekkel, szervezetekkel. A KEF mint szakmai szervezet elsődleges feladata a drogprobléma fókuszban tartása, az együttműködés erősítése a kábítószer-ellenes küzdelemben, továbbá a helyi erőforrások aktivizálása. A KEF tagjainak személyében képviselve vannak a helyi iskolák, az önkormányzat, rendőrség, drogambulanciák, Népegészségügyi Intézet, civil szervezetek – Drog Stop Egyesület, Újpesti Bűnmegelőzési Polgárőr Egyesület, Twist Olivér Alapítvány, Sirály Életmód Klub és a Baptista Szeretetszolgálat Utcafront Részlege, Nevelési Tanácsadó, Gyermekjóléti Központ, Gyermekvédelmi Munkaközösség és az Újpesti Diákszövetség.

Az *Újpesti veszélyeztetett korú diákok prevenciós igényei és szükségletei* című tanulmány megállapításai alapján, és a KEF ajánlásával elindított **Kronodrog interaktív drogrevenziós és egészség edukációs programot** 2012-ben is folytattuk. A program során, a Kronodrog kiállításra épülő foglalkozásokon a dohányzás, alkoholfogyasztás, kábítószer, párkapcsolat, szerelem, szexualitás, önismeret témakörök kerültek feldolgozásra.

A program 2012-ben a Benkő István Református Általános Iskola és Gimnázium, a Babits Mihály Gimnázium, a Könyves Kálmán Gimnázium és a Károlyi István 12 Évfolyamos Gimnázium részvételével 2012 januárjától ápriliséig zajlott.

A prevenciós program a 9-12. évfolyamos diákot érintette, közel kilencszázan vettek részt a programban. A projekt 2012 április 13-án kerületi vetélkedővel zárult.

2012 áprilisában és májusában került sor önkormányzati szervezésben **kortárssegítő képzésre** általános és középiskolás diákoknak. A felkészítéseken közel 70 diák vett részt. A képzéseken felkészült szakemberektől kaptak tényszerű információkat a drogok használatának következményeiről, veszélyeiről, ismerkedtek a megelőzés alapelveivel, elsajátították a kortárssegítés technikáit.

A megelőző munkában kiemelt szerepe van a közösségi tereknek, az ott működő szabadidős programoknak, melyek alternatív elfoglaltságot kínálnak szerhasználat helyett.

Közel 15 éve folyamatosan működik az **Éjszakai Asztalitenisz Program**, Káposztásmegyeren a Közösségi Házban. A program pénteki és szombati napokon 20 órától hajnali 2 óráig áll a fiatalok rendelkezésére. A program az Önkormányzat és a Sirály Életmód Klub között megkötött együttműködési megállapodás alapján, másodikként indult el az országban a csellengő, kallódó, leszakadó gyerekeknek, fiataloknak. Alapvető célként értelmes szabadidő eltöltési lehetőséget kínálva, az éjszakai asztaliteniszen keresztül pozitív mintát mutatva, az utca, a csellengés helyett.

A programmal az Önkormányzat helyet teremtett a gyerekeknek, ahová önként bejöhettek, ping-pongozhatnak, játszhatnak, ahol törődést, jó szót kapnak.

Az Éjszakai Asztalitenisz Programon alkalmanként 40-50 fiatal tölti el estéjét a Közösségi Házban. A gyerekek egy része asztaliteniszeznek, míg a többiek társasjátékoznak, beszélgetnek. A Sirály Életmód Klub önkéntesei a hétvégi asztalitenisz mellett a gyerekeket rendszeresen viszik kirándulni, különböző bajnokságokra, valamint a média klub is várja az érdeklődőket

A prevenciós programok megvalósításához pénzügyi fedezetet nyújtott az önkormányzat költségvetésében e célra biztosított részleírányzat, valamint a pályázatokon elnyert támogatás.

- KAB-KEF-11-A-3519 pályázat Újpesti Kábítószerügyi Egyeztető Fórum koordinációs tevékenységének támogatására, elnyert összeg: 500 000 Ft
- KAB-KEF-11-B-3603 pályázat a KRONODROG program folytatásának támogatására, elnyert összeg: 1 000 000 Ft

Az elnyert támogatási összegek hozzájárulnak a prevenciós programok további megvalósításához.

A 2012 évben megjelent drogprevenciós, ifjúsági témájú, valamint a szervezetek működését segítő pályázati felhívásokat megküldtük a nevelési-oktatási intézményeknek és a civil szervezeteknek, azzal a céllal, hogy nyújtsanak be pályázatot saját erőforrásaik kiegészítésére.

9. A települési önkormányzat és a civil szervezetek közötti együttműködés

9.1. Napraforgó Alapítvány a Sérült Gyermekéért

Közcélú, közhasznú feladataik:

Az Alapítvány, az AO. I. 2 bekezdésében meghatározottak szerint a közhasznú szervezetekről szóló 1997. évi CLVI. törvény 26. § c.) pontjában felsorolt (egyres cél szerinti) tevékenységek ellátása során a

- „4. nevelés és oktatás, képességfejlesztés, ismeretterjesztés,
- „1. egészségmegőrzés, betegségmegelőzés, gyógyító-, egészségügyi rehabilitációs tevékenység területén, közhasznú tevékenységet végez.

Az Alapítvány - a 2012. 01. 01.-től 2012. 12. 31.-ig terjedő időszakban - az alábbi feladatokat látta el, összhangban, az Alapító Okiratában meghatározottak szerint.

Az alapítvány fő feladata az AO-ban megfogalmazottaknak megfelelően a gyermekek személyiségéhez illeszkedő fejlesztő és gyógypedagógiai rehabilitációs és rehabilitációs ellátás, a különböző terápiák, módszerek és technikák keresésével esélyt adni a prevencióra, a felzárkózásra, önmagukhoz képest egy jó ütemű fejlődésre. Feladata, hogy folyamatos állapotfelméréssel feltárják a gyermekek képességdeficitjét, és egyéni vagy csoportos fejlesztést ajánljanak, ha erre nincs szükség, az otthoni segítség módjait mutatják be a szülőknek. Ezért fontos szempont a szülők segítése, tájékoztatása, lelki egészségük gondozása, a folyamatos együttműködés a gyermekek érdekében. Megismertetik őket a magyar jogrend által biztosított szolgáltatásokkal, tájékoztatást adnak a törvény adta lehetőségekről.

2012 év során 127 gyermek pedagógiai állapot felmérő vizsgálatát látták el. Ebből 75 – 80 gyermek járt folyamatosan egész évben fejlesztésre. Összesen kb. 250 család fordult hozzájuk különböző segítő szolgáltatásokért: kineziológiai – pszichológiai vizsgálat, mediáció - kapcsolatügyelet, szülőklub, születésnapok, népi játszóház, stb.

Legfontosabb, hiánypótló feladatuk az 5-6 éves gyermekek beiskolázást megelőző diagnosztikus vizsgálata. Szeptember első két hetében térítésmentesen szűrték a gyermekeket, segítve a rászorulókat is. Folyamatos volt a jelentkezés, és a vizsgálatok alapján a gyermekek 80 százaléka jelzett valamilyen tanulási zavart. E zavarokat a prevenció foglalkozásokkal enyhítik, melyek a részképességek fejlesztésére irányulnak, észlelés, figyelem, emlékezet, gondolkodás, a mozgás, a beszéd, nyelvi fejlesztés, a látás, hallás, kinezetikus érzékelés-fejlesztést foglalja magába.

Kiemelt részét képezi munkájuknak az iskolai tanulási problémákkal kapcsolatos tanácsadás. A gyermek egész későbbi élete szempontjából meghatározóan fontos, hogy iskolai eredményeit hogyan véleményezik, milyen döntéseket hoznak iskoláztatásával kapcsolatban. A gyermekek mozgásfejlesztését csoportos illetve egyéni foglalkozás keretében oldották meg, illetve nyáron két hétig intenzív foglalkozást is tartottak, melyet nagyon jó eredménnyel zártak. A gyerekek tanulási képességeire, magatartás és viselkedésére is óriási hatást gyakorol a rendszeres mozgás.

A fejlesztéssel sikerül elérniük, hogy a különböző feladatok megoldásában magabiztosabbak legyenek, kevesebb a kudarcélményük, ezáltal a másodlagos magatartás zavarok kialakulása is csökken. Sok a beszédhibás kisgyermek, velük a logopédusok foglalkoztak. Az ép gyermekek mellett a sérült gyermekek fejlesztése, felzárkóztatása, a szülők eligazítása az intézmény rendszerek, a törvények között mindennapos feladatuk.

2011 évtől „tehetségpont” lett. A feladatuk a tehetségek felismerése, és a tehetséggondozás a sajátos nevelési igényű gyermekek részére. Művészetterápiás foglalkozásaik az ő fejlesztésüket szolgálja. Művészetterapeuta foglalkozik a gyermekekkel.

A bölcsődés korú gyermekeknek játszóházat működtetnek. Ide olyan szülők is mehetnek gyermekükkel, akik bizonytalanok abban, hogyan játszanak együtt gyermekükkel, milyen

mondókákat, énekeket tanítanak nekik. A szakember segítségével erre látnak példát a játszóházban a két órás foglalkozás alatt mozgásfejlesztés, kézműves foglalkozás, sok mese, vers szórakoztatja a gyerekeket.

Iskoláskorú gyermekeknek 2012-től jóga foglalkozást biztosítanak, a sikeres stressz kezelés elsajátítása érdekében.

Korábbi mediációs, kapcsolatügyeleti tevékenységüket felfüggesztették, nagyon sok bonyodalmat okozott, így ezt már nem vállalja az alapítvány.

Máj. 04-én az Újpesti Közösségi ház meghívására játszóházat tartott az alapítvány. Jó volt megismerni egy másik közösség munkáját.

Június 9-én, szombaton délután a mozgásfejlesztő terápia keretén belül bemutatót szerveztek a szülőknek. Bepillantást nyertek ebbe a nagyon felelősségteljes munkába, jobban megértették, miért fontos a mozgásterápia.

2012. szeptembertől ismét rendszeresítették szülőklub programjukat, melyen folyamatosan 15-20 szülő vesz részt. A témák a gyermekneveléshez kapcsolódtak, külső előadók, vagy saját önkéntesink előadásával. Folyamatosan nagy az érdeklődés a program iránt, mely térítésmentes a szülők számára.

November hónapban ismét az alapítvány látta vendégül a védőnők által szervezett baba-mama klubot. A gyermekorvosokkal, védőnőkkel rendszeres a kapcsolatuk.

Nyáron, helyben képességfejlesztő tábort szerveztek a gyermekeknek. Így az a szülő, aki nem tudott gyermekére vigyázni, főleg a sérült gyermekek, akik előtt nyáron bezárulnak az iskola kapui, ilyenkor náluk találtak segítő programokat.

Alapítványukhoz az elmúlt évben 4 támogatási kérelem érkezett, ebből rászorultsági alapon mind a 4 gyermek fejlesztési díját részben átvállalta az alapítvány, ez azt jelentette, hogy alacsonyabb óradíjat fizetett a szülő. A gyermekek számára a fejlesztő fizetést az alapítvány biztosítja térítésmentesen.

Céljaik megvalósítása érdekében pályázatot nyújtottunk be.

Sikeresen pályáztak:

- IV. kerületi Önkormányzat pályázatán: 200 ezer Ft-ot nyertünk. Ezt mozgásfejlesztő eszközök vásárlására fordítottuk.

A korábbi támogatók sajnos nem tudták felajánlásukat betartani, az anyagi nehézségekre hivatkozva a támogatási szerződést felmondták.

Kommunikációs anyagaik elkészítését, web lapuk karbantartását külső munkatársak segítik önkéntes módon.

Az 1%-os felajánlás 280 ezer Ft volt. Az összeget a gyermekek fejlesztésére, fejlesztő játékok vásárlására, valamint működési költségre fordították. December közepén a szülők, dolgozók közös estjét szervezték meg.

Sikeres évet zártak, mögöttük nagyon sok gyermekkel, családdal. Egész évben „telt házzal” működtek.

Minden céljuk arra összpontosul, hogy minden hozzájuk forduló családot, gyermeket szükségletének megfelelő módon el tudjanak látni, és olyan elégedett legyen munkájukkal, hogy máskor is hozzájuk jöjjön, és másokat is hozzájuk irányítson.

9.2 Drog-Stop Egyesület

A 2012-es évben a mindenki által tapasztalható gazdasági krízisek miatt csökkentett üzemmódban működött egyesületük.

A telefon kevesebb órában fogadta a hívásokat és a nappali nyitva tartásuk is csak ügyeleti jelleggel zajlott pár hónapig. Továbbra is megjelentek rendezvényeken, fesztiválokon illetve egyéni esetkezelésekkel folytatódott hozzátartozói esetkezelésük, illetve prevenciós munkájuk és az elterelés. Elmondható, hogy a telefonban érezhető a kábítószer kipróbálók életkorának a csökkenése illetve a dizájner drogok használatának a drámai megemelkedése. A fiatalokhoz nagyon kevés releváns információ jut el a témában. A hozzájuk betérő gyerekek és fiatalok egyébként inkább a hozzátartozóik, családjuk legális szerhasználatától, alkohol, szenvednek illetve valamelyik, általában az idősebb testvér kialakult függőségétől. Az internet és a vásárlásfüggőség sem ritka. Indítottak egy programot, melyben az internet veszélyeiről képeztünk kortársakat, akik a chat moderátorság világában is kiképezhették magukat.

Az elterelésben jellemző módon az alacsony iskolázottságú, fiatal férfiak vesznek részt és nem azért, mert csak ők használnak, hanem ők kerülnek olyan látószögbe, hogy lefülelje őket a rendőrség illetve eleve olyan környéken élnek ahol nagyobb a járőrözési szám illetve sokkal kevesebb információ jut el hozzájuk a szerhasználattal kapcsolatban. Egyéb tapasztalataik szerint ugyanolyan nagymértékű a legális és illegális szerhasználat a magasabban kvalifikált csoportoknál, de kisebb eséllyel kerülnek a bűnüldözés látóterébe. A helyi iskolák, pedagógusok egyre többet szembesülnek az intézményekben szerhasználattal illetve ebből adódó viselkedés problémákkal. Maguk is azt is vallják, hogy maga a problémás szerhasználat egy tünet. Ezért lenne jó minél több, akár helyi szintű kapcsolódás, ahol nevelési intézmények, szülők, gyejo közösen oszthatnák meg a tapasztalataikat, dolgozhatnak ki helyi szintű stratégiát vagy pályázhatnak prevenciós programokra. Szükség lenne közös szakmai műhelyekre, a 2011-es évben tartottak is ilyeneket, az egyesület székhelye alkalmas nagyobb rendezvények, gyűlések tartására. Idén újra nagy erővel folytatják az utcai megkereső munkát, ennek tapasztalatairól is szívesen beszámolnának év közben. Egy alaptalálkozást is szívesen vennének a gyermekjóléti központtal, hisz több új kollégájuk is van és fontos lenne tisztában lenni azzal, hogy mi is az a jelentési kötelezettség és hogyan működik a jelzőrendszer és mit tehetünk mi ebben a folyamatban még akkor is, ha alacsonyküszöbű ellátóként anonim a rendszerük.

A szervezet tevékenységeiről:

A Drog Stop Budapest Egyesület 1992. szeptember 1. óta folyamatosan működteti a drogterápiás lánc első állomását, a közvetlen és anonim drogsegély telefonszolgálatot, mely ingyenesen hívható az ország egész területéről, bármely telefonhálózatról. A drogsegély telefonszolgálat biztosítja a nap 24 órájában, ez 2012-ben a telefonos működést illetően csökkent, de kiegészült internetes on-line chat illetve e-mail tanácsadással. Tevékenységük alapvetően kétirányú: egyrészt információkat közvetítenek hívóik felé a segítő helyekről,

jogszabályokról, a különböző drogokról, fogyasztásuk lehetséges veszélyeiről, másrészt egy esetleges krízis vagy életvezetési elakadás esetén krízisintervenciós beszélgetés keretein belül lelki segítséget és támogatást nyújtanak.

Fő üzenetük, melyet a nevük is magában foglal a „STOP”, vagyis „Állj meg és nézz körül!”, ezzel azt szeretnék közvetíteni, hogy ha valaki kapcsolatba kerül a droggal – és ez alatt értik a legális és illegális szereket egyaránt – közvetlenül, vagy közvetve az álljon meg vizsgálódjon, értse meg ezt a helyzetet, hogy felelős, tudatos döntést tudjon hozni. Azt gondolják, hogy ehhez naprakész, hiteles információkra és tabuk nélküli kommunikációra van szükség leginkább.

A folyamatos fejlődés és fejlesztés eredményeképpen mára a telefonos szolgálat mellett számos más tevékenység is szerves része lett a szervezet munkájának. Lényeges szolgáltatásuk a jelenben a hétköznapiakon nyitva tartó Bázis klub, mely a délelőtti órákban munkanélküliek és szociálisan marginalizálódottak számára, a délutáni órákban pedig a fiatalabb korosztálynak nyújt lehetőséget a szabadidő eltöltésére. Egyesületük programjában a drogrevenió kiemelten fontos helyet foglal el, hiszen a fiatalok megfelelő tájékoztatása és a problémákkal való nyílt foglalkozás segíthet azok kialakulásának vagy súlyosbodásának megelőzésében, illetve hatékonyabb kezelésében. A prevenciót illetően, nyugati mintához hasonlóan a fókusz egyre inkább a pedagógusok képzésére helyezik, melyet itthon sok esetben még ellenállás övez. Emellett hátrányos helyzetű gyermekeknek is tartanak prevenciós foglalkozást, önismereti és életvezetési csoportokat. A Drog - Stop Budapest Egyesület 2009. július 1. óta működteti szenvedélybetegek részére nyújtott alacsonyküszöbű ellátását Budapesten a IV. kerület Külső-Szilágyi út 14. szám alatt.

Szolgáltatásaik: pszichoszociális intervenciók; információs, felvilágosító szolgáltatások; telefonos információs vonal. Délelőtti drop-in „Toppanj be központ” tevékenységei között szerepel a megkereső munka; telefonos információs vonal. Szolgáltatásaiknál szem előtt tartják az alacsonyküszöbű szolgáltatás célját, és szakmai irányelveit.

Újpest lakószervezetére jellemző a sok „lakótelep”.

Újpesten legmagasabb a gyermekkorú bűnelkövetők száma Budapest kerületei között. (2006. KEF adatok alapján) Utcai megkereső munkájuk során tapasztalják, hogy a fiatalok nagy százaléka valamilyen street art hobbinak hódol. Megjelenik a Parkour, BMX, Cross Riders, deszkázás, korizás, streetball és a 2 fedett téren is üzhető graffiti és break. Tapasztalataik alapján az említett szubkulturális csoportokhoz szorosan kapcsolódik az utcai életforma, és emiatt veszélyeztetettebbek az ott jelenlévő deviáns magatartásformák elsajátítására.

Megkereső tevékenységük során eljutottak Újpest nagyobb köztereire és parkjaiba, Budapest tucsere programjaiba, patikákba, háziorvosi rendelőkbe, garffitivel összefestett helyszínekre, játszótérre, bringa parkba. Nem rendhagyó módon ennek a munkának a keretén belül a lehetséges célcsoportot sejtő helyeken is igyekeznek szóróanyagot hagyni. Ezek a helyszínek a büfék, fodrászat, kozmetika, kisközértek, lottózók, ABC-k. Megkereső tevékenységük közé tartoznak azok a rendezvények ahol egyszeri bemutatkozási lehetőséget biztosítanak számukra. Ilyen volt például a különböző iskolai rendezvények, az Egyenlítő Bazar, Sziget, Hegyalja Fesztivál, az AIDS Ellenés Küzdelem Világnap alkalmából a Ferencvárosi Művelődési Ház programja illetve számos más lehetőség.

Egyesületük 2003 óta végez elterelést, ezen belül is megelőző-felvilágosító szolgáltatást, alkalmi droghasználók számára.

Ezen kívül még elterelést végeznek az Emberi Erőforrások Minisztérium Rákospalotai Leány Javító Intézetben, és a Szőlő utcai Javítóintézetében, és a Kornis Klára Gyermekotthonban, ahol egyéni konzultációs lehetőséget biztosítanak.

Prevenció:

Egyesületük úgy gondolja, és ezt igazolják a Nyugat-Európai példák is, hogy a leghatékonyabb prevenció három szinten zajlik: a pedagógusok, a diákok és a szülők szintjén egyaránt.

Az egyesület programja biztosítja, hogy az általános információ átadáson túl életvezetéssel, stressz oldási technikákkal is meg tudják ismertetni a résztvevőket. Komplex megjelenésük jó lehetőség arra, hogy a foglalkozásokon felmerülő kérdésekre tematikus csoportjukon túl reagálni tudjanak.

Program lehetőséget biztosít arra is, hogy nem csak a diákok, hanem a velük dolgozó pedagógusok is megfelelő ismeretekhez jussanak a számukra összeállított programjukból. Fontosnak tartják, hogy a munkában és a gyakorlati életben felmerülő kérdésekre a pedagógusok fel legyenek készülve, így segítségük professzionálisabb legyen.

A pedagógusok mellett a szülők is meg vannak szólítva programjukban. Tapasztalatuk, amit a 19 éve működő telefonos szolgálatra, a sokéves preventív munkára és a több éve működő hozzátartozói csoportjukra építenek, az, hogy sikeresebben tudják kezelni a helyzetet azok a szülők, akik nem tűzoltáskor találkoznak a megszereshető ismeretekkel, hanem felkészülnek azokra.